

hêviya gel

Sal 3
Hejmar 23
Nisan /1989

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BİNDEST YEKBÎN!

YARIM MİLYON İŞÇİ MEYDANLARDA

Açlar ayağa kalktı!

- Dokuz yıldan beri baskı altında tutulan, tüm demokratik hakları elinden alınan ve ekonomik olarak açlığın sınırını aşan işçiler patladı; "açız aç" diye meydanlara döküldü.

Polis barikatları, joplamalar, işveren tehditleri kar etmiyor. Yasaklar zincirini adım adım kırıyor, barikatları bir sel gibi aşılıyor. Toplu vizite, topluca işe geç başlama, işi yavaşlatma, duymamak ve konuşmamak türünden eylemlerle işçi direnişi devam ediyor. 7 Mart'ta başlayan bu eylemliliğe Nisan sonlarına kadar 470 bin işçi katıldı. Başta İskenderun Demir çelik olmak üzere birçok iş yerinde üretim % 70 oranında düştü. İşçiler 9 yıldan beri gasp edilen ekonomik ve demokratik haklarını istiyor ve bunda direliyor. Anlaşma sağlanmazsa Mayıs ayında 250 bin işçi greve çıkacak.

İşçiler bir yandan işverene karşı bu zorlu savaşı yürütürken; diğer yandan, gözü-kulağı "kendi" sendika yöneticilerinde. Türk-İş yönetiminin uzlaşmacı ve ürkek tavrı bunu gerektiriyor. İşçiler zaman zaman kendi sendikalarını basarak yöneticilerini uyarmak zorunda kalıyor. Bu nedenle, "Hükümet istifa", "işçiler el ele genel greve", "demokrasi nerede", "açız aç" sloganları yanında, "işçileri satmayın, geri adım atmayın!" sloganı da işçilerin şiarı olmuş durumda.

Özal işçilerin birliğini bozmak için "işçileri kışkırtan var" dediyse de, tutmadı. İşçiler maaş bordrolarını göstererek ve bizi "Özal kışkırtıyor" diyerek en güzel cevabı verdiler. Bu işte "diyalettiğin parmağı" olduğunu anlatmaya çalıştılar.

İşçilerin, bu haklı davalarında, tüm emekçilerin, ilericilerin, demokratların desteğini almış olduğu doğrudur. Ancak, işi örgütleyen, önderliğini yapan ve yürüten bizat işçilerin kendisidir. Ve bugünkü mücadelesi ekonomik ve demokratik haklar çerçevesindedir. Her ne kadar, "hükümet istifa" sloganını atıyor ise de, kendisini iktidara aday

görmüyor; göstemiştir. İşçi sınıfı adına yola çıkan partiler, örgütler ise, olaylara öncülük etmek, mücadele içinde yetişen işçileri ileriye yöneltmek, onlara iktidar hedefini göstermekten oldukça uzaklar. Bugünkü halleriyle, işçi sınıfının direnişini bildirilerle desteklemekten ve onun ardında sürünmekten öte birşey yapamıyorlar. Acı ama gerçek olan budur.

Gelişen eylemler, işçi sınıfına iktidar hedefinde ihtiyaç duyduğu önderliği yaratmak ve onu Kürdistan'da gelişen ulusal demokratik mücadeleyle bütünleştirerek ileri götürmenin aciliyetini bir kez daha göze batırıyor.

SALVEGERA QETLÎAMA HELEPÇE HAT PROTESTOKIRIN

Wek têt zanîn, di 16'hê Adara sala çuyî de dewleta kolonyalîst a Iraqê li Kurdistanê Başûr li bajarê Helepçe çekên kimyawî xebitandin. 5000 kurd şehîd ketin û 7000 zêdetir jî birindar bûn. Piştî bi karanîna bombeyên kimyawî li Hîroşîma û Nagazakî, li cihanê qetlîama herî mezin ya duwemîn li Helepçe çêbû. Bê guman ev bûyer, raste rast qirkirin û jî holê rakirina gelê Kurd kiribû hedef. Bo vê yekê îsal di meha Adarê de li gelek welatan bûyera salvegera Helepçe bi awayên cûre cûre hat protestokirin û dewleta nijadperesta kolonyalîst ya Iraqê hat lanetkirin.

Bonn: Platforma piştgirîya bi Halepçe re ku ji rêxistinên beşên Kurdistanê ve ava bûye û hereka me Tevgera Sosyalîst a Kurdistanê (TSK) jî tê de beşdar e; di 16 Adarê de li bajarê Bonnê, li meydana Theaterplatzê civîyan, belavok belav kirin, bi Elmanî axaftin çêkirin, plakata û flama vekirin û paşî ber bi wezareta Iraqê ve meşîyan. Li ber balyozxana (wezareta) Iraqê jî sloganên dij rejîma Iraqê hat avêtin, axaftin çêbû û paşî mitîng û meş dawî hat. Di vê meşê de dora 100 kesan beşdar bûn. Divê em li vir nuxtakî jî bînin zimên ku ev girîng e. Ev platform, ji 14-15 rêxistinên Kurd pêk hatîye. Li gor hejmara rêxistinên, yê ku di vî kar u barî de beşdar bûn, wek jimare, bi rastî gelek hindik bûn. Di warî teknîk û pratîk de jî kêmasî çêbûn. Mînak, rêxistinekî vatîni girtibû ser xwe ku mîqrofon biyanîyana, lê roja meşê, mîqrofon tunebû.

Divê em di kar û barên xwe de tiştên pozîtîf û negatîf bi tevayî bînin ber çav û krîter û rexna van tiştan bikin da ku bikaribin kêmasî û şaşîyan kêm bikin û di xebatên xwe de karên têkuztir pêk bînin û hwd...

Koln: Dîsa di 16'hê Adarê de li Kolnê, meydana Neumark'ê dora 150 kes civîyan û bi meşalan ta Kilîsa Dom'ê meş çêbû. Di vî meş û mitîngê de jî sûret û flamayên Helepçe hat vekirin, li ser bûyera Helepçe axaftin çêbû, slogan hatin avêtin. Di eynê rojê de li salona Fachhochschule civîn çêbû, li ser Helepçe filmek hat nîşandan.

Wekî din, li ser bûyera salvegera Helepçe, ji aliyê vê platformê ve, di gelek bajarên Elmanyayê de kar u barên weha çêbûn, bi hezaran belavok hat belavkirin û afîş hat daleqandin.

Frankfurt: Li bajarê Frankfurtê, bi awayek meheli di 25'ê Adarê de li ser salvegera Helepçe bernameyek çêbû. Ev bername, ji alîgirên TSK, PKK, Dev-Sol, TKP(B), Toplumsal Kurtuluş û TKP-ML ve çêbû. Di vê bername de bi Kurdî, Tirkî û Elmanî wek panel axaftin çêbûn. Di axaftinan de bi kurtî dîroka Kurdistanê, şerê rizgarîya gelê Kurd û bûyera Helepçe hat zimên. Di bername de bi kurdî û tirkî sitranên şoreşgerî ji aliyê ozanan ve hat pêşkêşkirin. Lîstikên Kurdistanî ji aliyê folklorazark û mezinan ve hat lîstin. Dîsa di bername de li ser Helepçe dîya û film hat nîşandan. Di vî programî de dora 150 kes beşdar bûn. Ji aliyê hejmar ve beşdarbûna hewqas kes, bê gu-

man hindik bû. Di warî teknîkî û organîzekirinê de jî hinik kêmasî çêbûn.

Nûçevanê Hêviya Gel
Elmanya Federal

Danimarka: Komîta piştgirîya Kurdistanê -ku hereka me TSK di nav de ye- li peytextê Danîmarkayê li Kopenhagê salvegera Helepçe protesto kir. Di 11'ê Adarê de civînek pêk hat. Dora 150 kes di civînê de beşdar bûn. Di civînê de nûnerên Enîya Kurdistanê Iraqê jî beşdar bûn. Di civînê de bi navê "Bayên Mirinê" filmek hat nîşandan ku ev film jî aliyê radyoya BBC ve hatibû amadekirin. Nûnerê Eniyê, li ser rewşa Kurdistanê rawesta û derheqê xebitandina çekên kimyawî de agahdarî û bersîva pirsan da. Di 16'hê Adarê de jî meşeke bêdeng çêbû. Di meşê de dora 500 kes beşdar bûn û meşvanan maskeyên gazê di meşê de xebitandin. Meş, ta xaniyê Parlamantoya Danîmarkê ajot û li wir dawî hat. Dawîya mitîngê de axaftinên Kurdî û danîmarkî çêbûn û dawîya mitîngê de du nûner çûn parlamentoyê û namedan parlamenter û serokê parlamentoyê. Di meşê de bi hezaran belavok hatin belavkirin û îngilîzîya vê belavokê jî gelek balyozxanên welatan re hat şandin û daxwaza gelê Kurd di nivîsê de anîn zimên...

Nûçevanê Hêviya Gel
Danîmarka

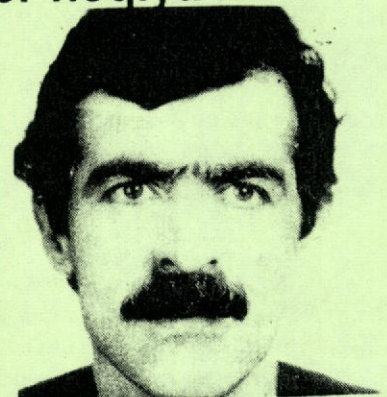
Sekreterê PASOK Azad Mistefa çû ser heqîya xwe

Sekreterê Partîya Sosyalîst a Kurd(PASOK) H.Azad Mistefa di 19 Adara 1989'an de li Stockholmê, ji ber nexweşîya kansêrê, çû ser heqîya xwe. Ew, jibo tedawîya xwe, saleke berî hatibû Swêd û li Stockholmê tedawî dibû. Lê mixabin, Wî hoza kansêrê nebir û çû ser dilovanîya xwe.

Azad Mistefa, li Kurdistanê Başûr (Iraq), li bajarê Silêmaniyê di sala 1948'an de hatibû dinê. Heval Azad, ji malbatekî welatperwer dihat û Ew di salên 1960'î de di nav refên PDK-I de dest bi xebatên siyasî kir Wî, digel hînik hevalên xwe di sala 1975'an de Par-

tîya PASOK damezrand. Ew di 1976'an de li Bexdayê ji aliyê kolonyalîstên Iraqê ve hat girtin û cezayê dardakirinê xwar. Paşî, cezayê Wî zivirandin 10 sal razandina li girtîgehê.

Bê guman di emrê cuwan de mirina heval Azad Mistefa, jibo Partîya PASOK û jibo hereka şoreşa rizgarîya Kurdistanê wendabûneke mezin e. Bi mirina Azad Mistefa, gelê Kurd pêşevayekê xwe yê hêja wenda kir. Ger heval Azad di vî emrê xwe yê cuwan de neçûbûya ser dilovanîya xwe, ewê hin bêtir xizmet û fêdeyê bigîhaştana şerê rizgarîya netewîya Kurdistanê.

Em xemgînîya xwe ji Partîya PASOK û malbata heval Azad re dîyar dikin û serxweşîya wan û ya gelê Kurd dixwazin.

İSVEÇ'TE SOSYAL DEMOKRATLARIN KÜRT POLİTİKASI

İsveç'te son zamanlarda Kürt sorunu- na yakın ilgi gösteriliyor; Kürtleri "ter- örist" diye lanse eden anlayış yerini, Kürtlerin insani hakları için dayanış- maya bırakıyor.

Bir süredir; tanınmış kişilerden ve bazı parlamenterlerden oluşan bir gu- rubun, kuruluş çalışmalarını yürüttüğü; "Kürtlerin insani hakları için İsveç komitesi" 16 Mart'ta Halepçe katliamı- nın yıl dönümünde kuruluşunu resmen ilan etti. Komitenin başkanlığına İsveç Metal-İş sendikası başkanı Leif Blom- berg getirildi. Komite kurucuları ara- sında; İsveç yabancılar bakanı Majlis Löow, Çocukları Koruma Kurumu baş- şkanı Tomas Hammarberg, ünlü artist rejisör Gösta Ekman, Kürt dostluğuyla

tanınan sosyal demokrat milletvekili avukat Hans Görän Franck gibi tanın- mış isimler var. Ayrıca İsveç parlamen- tosunu temsil edilen 6 siyasi partinin milletveli temsilcileride komitede yer aldılar.

Kürtlerin insani hakları için İsveç komitesi ilk olarak; Halepçe katliamı- nın yıldönümü dolayısıyla Stockholm'de Sergelstorg meydanında 16 Mart günü bir miting düzenledi. Mitinge konu- şmacı olarak katılan İsveç Dışişleri Bakanı, Sten Andersson kısaca; " Ha- lepçe katliamının salonlarımızı kadar giren korkunç görüntülerini, uyur gibi görünen fakat zehirli gazın etkisiz bır- aktığı çocukların resimlerini hiçbir za- man unutmayacağız, bu resimler Var-

şova Getto'sundaki görüntüleri, Hiro- şima'da sırtı napalmdan tutuşan alev- ler içerisinde yaşam için koşan kızın resmini andırıyordu. Kürtler hangi ül- kede yaşarlarsa yaşasınlar kendi kül- türlerini özgürce geliştirebilme hakkı- na sahip olmalıdırlar. Kürtler sadece Irak'ta değil, yaşadıkları her ülkede baskı görüyorlar. İnsanların siyasi inançlarından, kimliklerinden dolayı baskı görmesi BM İnsan Hakları Bey- annamesine aykırıdır. İsveç devleti ola- rak, Iraklı Kürt mültecilere 2,5 milyon kron yardımda bulunduk. Daha fazla yardıma hazırız. Bu mültecilerden bir bölümünü ülkemize kabul etmeye de hazırız...Halepçeler bir daha hiçbir za-

devami sayfa 15'te

Me Li Zurîhê Newrozê pîroz kir

Îsal di 11'ê Adarê de li merkeza ba- jarê Zurîhê, me cejna netewîya Kurd Newrozê pîroz kir. Bê gûman, ji aliyê me ve pîrozkirina cejna Newrozê li Swîsrê gaveke nû û tiştek girîng bû. Çimkî ev yekemîn car bû ku em wek alîgirên Hêviya Gel Newrozê pîroz di- kir. Bo vê yekê, pîrozkirin û bi serketi- na şevêkê weha, jibo xebatên me yê demokratîk û siyasî pîvaneke girîn bû.

Şeva me, bi bîranîna şehîdan dest pêkir, koma Govendê ya Hêviya Gel ku ji zarokan pêk hatibû, listikên ji he- remên Kurdistanê pêşkêş kirin. Di şevê de axaftinên Kurdî, Tirkî û Elma- nî çêbû. Di axaftinê de li ser bûyera Newrozê, qetlîama Helepçê, kolonîki- rina Kurdistanê, şerê serxwebûn û aza- diya Kurdistanê hat rawestandî. Dîsa di axaftinê de pêvajoya şoreşa Kurdi- stanê, hewcedariya avakirina Tevgera Sosyalîst a Kurdistanê û damezrandina Ordîya Rizgarîya Kurdistan û şehîdbû- na qumandarê ORK yê Urfan Alpar- slan û şehîdên ORK'yên Uludere hat zimên û li ser tekoşîna wan hat rawe- standin.

Li gor bername (programa) şeva me, dengbêj Birîndar û Bêrtî Wergêr, bi si- tranên gelêrî, folklorî û şoreşgerî ve şevê xemilandin. Digel sitranên wan, mêvan rabûn govend girtin. Wek deng- bêjên heremê Îsko û Ehmo jî çend si- tranan gotin. Grûba mûsik û dansê ya Partî Komunîst ya Şîlî jî wek vexwen-

din bi şeva me re piştgirîya enternasyo- nalî nişan dan. Musîk û dansên Şîlî, di- gel hev listin û reng dan şeva me. Me- saja Partî Komunîst a Şîlî jî bi Elmanî hat xwendin. Folklorî "Koma Hêviya gel" bi listikên xwe yê cûre cûre ve beşdervanan birin heremên Kurdistana- nê yê cûre cûre.

Ji destpêkirina şevê ta dawîya pro- grama me sloganên, "bijî Newroz", "bimre koletî bijî serxwebûn", "Bijî pêş- merge", "bijî TSK, bijî ORK" hatin avê- tin.

Beşdarvanên şevê hemû dilxweşiya xwe ji me re dan xuyakirinê. Şeva me bi hinik kêmasîyan ve baş derbas bû.

Me wek komîta Newrozê, vê xebata xwe di çav de derbas kir û em li ser ra- westan. Me ji 400 zêdetir bilêt firotibû

lê di şeva me de 350 kes beşdar bûbûn. Xûya bû ku em nikaribûne yê ku bilêt sitandibû hemûyan bicivînin. Di eynî rojê de şevêkê jî li Baselê hebû, ev tesî- rek negatîf li ser beşdarvanên şeva me kiribû, lê digel vê rastîyê jî, kêmasîya me jî çêbû. Wek me di destpêkê de got, ev şeva me ya yekemîn bû û di vî warî de, tercûbên me qet tunebûn. Şeva me seetek bi derengî dest pêkir, ev jî kêmasîyek bû. Sedemê wê jî def û zirnevan dereng hatin. Digel van kê- masîyên pratîk û teknîkî, şeva me bi awayek pozîtîf, baş derbas bû. Divê em kêmasîyên xwe bibînin û ji wan dersan derxînin...

Nuçevanên Hêviya Gel/-Sweiz

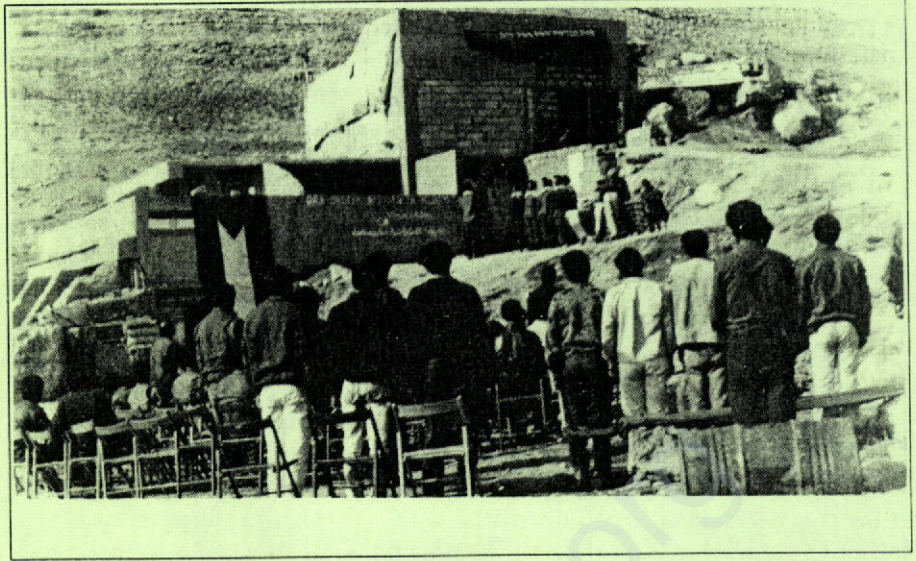
GELECEK NİCE NEWROZLARA!

Zulme ve sömürüye karşı birlikte başkaldırının bir sembolü olan newroz, bu yıl da ülkede, Ortadoğu'da ve Avrupa ülkelerinde yaygın bir şekilde kutlandı. Kutlanan bu newrozlar yeni Dehak'lar olan sömürgeci güçlerin yüreğine korku salıyor. Ülkemiz Kürdistan'da hala kutlanması yasaklanıyor ve o gün tüm askeri ve polis güçleri newroz kutlamalarını engellemek için hazır kıta bekliyor. Tüm bunlara rağmen, Kürt halkı ve onun ileri ögeleri Newroz kutlamalarını canı pahasına da olsa kutluyor. Her newrozda tutuklamalar birbirini izliyor, ancak her yıl Newrozlar daha bir yaygınlaşarak kutlanıyor.

Heviya Gel Newroz Tertip Komitesi de bu yıl Avrupanın değişik ülkelerinde ve bazı ülkelerin değişik illerinde Newroz'u kitlesele olarak kutladı. ORK peşmergeleri bu kutlamaları Kürdistan dağlarında ve Ortadoğuda gerçekleştirdi.

89 NEWROZ'UNU LÜBNAN'DA DA COŞKUyla KUTLADIK

Bizler, ORK peşmergeleri olarak 89 Newroz'unu Lübnan'da da coşkuyla kutladık. Gerçi irademizi aşan bazı nedenlerden ötürü, 89 Newroz'unu istediğimiz yerde ve biçimde kutlayamadık. Fakat sözünü ettiğimiz nedenler bizi engelleyemedi Peşmergelerimizin ve hareketimizin sempatanlarının çabası ve dostlarımızın katılımıyla 21 Mart günü saat 14'de, ORK'nın eğitim kampında Newroz'u coşkuyla kutladık.

ORK peşmergelerinin hazırladığı program, Ey reqip marşı eşliğinde S.Ararat ve uludere şehitlerimizin anısına 1 dakikalık saygı duruşuyla başladı. Daha sonra ORK korusu "Ey newroz cejna kurde qehreman" marşını okudu. Ardından Ferman arkadaşımız, "Ve hatın peşmerge me", "Bejna te naye" vb. türküleriyle kitleyi coşturdu. Ayrıca, Ahmet Arif, Paplo Neruda, Ömer Civano ve Filistin halkının mücadelesini dile getiren Filistinli şairlerden parçalar okundu. Kürtçe, Arapça ve Türkçe olarak okunan şiirlerle, enternasyonalist dayanışma sembolize edildi.

Daha sonra, TSK Ortadoğu Temsilciliği adına S.Şerzat yoldaşa söz verildi. Şerzat, konuşmasında günün anlam ve önemini belirtti; ülkemiz Kürdistan, Ortadoğu ve dünyadaki son gelişmele-

re dikkatleri çekti; emperyalizme, sömürgecilige, siyonizme ve bölge gericiğine karşı mücadelede, bölge halklarının enternasyonalist dayanışmasının önemini vurguladı. TSK'nın bu konuda üzerine düşen görevi omuzlamakta olduğunu sözlerine ekledi.

TSK Ortadoğu Temsilciliği adına yapılan konuşmadan sonra, ozan Cemil ve Adnan saz ve sözleriyle kitleyi coşturdular. Biji TSK, Biji ORK ve Biji Newroz sloganları eşliğinde halaylar çekildi.

Newroz Kurlama şenliğimize, Eniya Rızgariya Netewe Kurdistan-ERNK, Filistin Kurtuluşu için halk Cephesi, El-Fetih-İntifada, TKP(B) temsilcileri, Acilciler ve Sosyalist Gazetesi Ortadoğu taraftarları katıldılar. ERNK ve Sosyalist Gazetesi O.T.'ları adına verilen mesajlar okundu. Destek ve dayanışmalarından ötürü tüm örgütlere teşekkür edildi.

Newroz şenliğimiz, ORK Bölge Komutanlığınca düzenlenen silah atışlarıyla ve tam bir kararlılık içinde sona erdi.

89 Newroz'unu yeni atılımlarda güçlü bir adım yapmak için ileri!..

Heviya Gel Muhabiri
Lübnan

DANİMARKA

Heviya Gel Newroz Tertip Komitesi bu yıl ilk newroz kutlamasını 18 Şubat'ta Danimarkanın başkenti Kopenhag'da gerçekleştirdi. Aynı gün değişik

Kürt guruplarının gecesi olmuş olmasına rağmen, Newroz gecemize 700 kişiye yakın bir kitle katılımı oldu.

Newroz programı, ulusal ve sınıfsal mücadelede şehit düşen tüm devrimciler anısına saygı duruşu ile başladı. Ardından Heviya Gel folklor ekibi Bingöl yöresinden oyunlar sergiledi. daha sonra günün anlamını, TSK'nın Kürdistan mücadelesindeki yerini ve Ordiya Rızgariya Kürdistan'ın kuruluşunu, mücadelesini ve şehit Serdar Yoldaşın (Urfan Alparslan) bu mücadeledeki payı ve kararlılığını dile getiren bir konuşma TSK Avrupa temsilciliği adına yapıldı ; Uludere şehitlerimiz bir kez daha anıldı. Konuşmalar sık sık, "Kek Serdar Namıre", "Biji TSK, ORK", "biji Newroz" siloğanlarıyla keşildi.

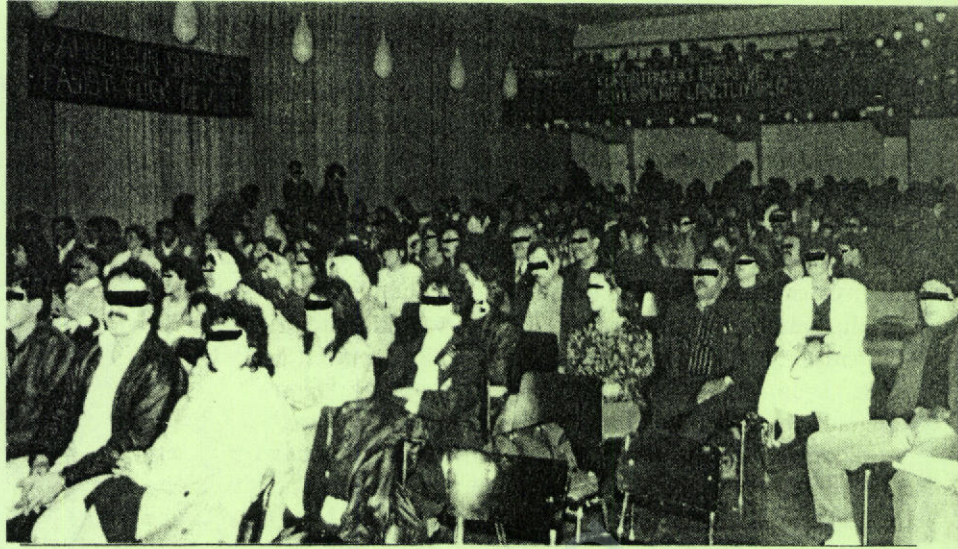
Danimarka derneğinin kendi üyelerinden oluşan Koma Hevi müzik gurubu Kürdistan'ın değişik yörelerinden türkülerle halkın beğenisini kazandı. Gecede, sömürgeci faşist güçlerin Kürt halkına uyguladığı baskı politikası ve bu baskılar altında çalışmalarını yürütmek zorunda olan devrimcilerin faaliyetlerini konu alan bir pandomin sergilendi. Daha sonra Ozan Birindar okuduğu coşku dolu türküleriyle kitleyi adeta Kürdistan dağlarına götürdü. Ardından Denge Welat folklor ekibi ve Kalundborg'daki Heviya gel taraftarlarının hazırladığı folklor gurubu değişik yörelerden oyunlar sergileyerek geceye renk kattılar. Coşkuyla alkışlandılar.

Gecemiz Ozan Berti Werger'in sunduğu folklorik halk türküler eşliğinde halkın salonda halay çekmesiyle son buldu. Newroz gecemiz genelde başarılıydı. Kitle gecemizin zengin programından ve aydınlatıcı konuşmalardan memnun kaldı.

Heviya Gel Muhabiri-Danimarka

F.ALMANYA-KÖLN

Heviya Gel Newroz Tertip Komitesinin hazırlığını yapıp başarıyla sunduğu ikinci newroz gecesi F.Almanya'nın Köln şehrinde oldu. 18 Mart'ta tertiplenen geceye 800 civarında kitle katılımı oldu. Heviya Gel taraftarlarının bu yörede tertiplendiği ilk newroz olması ve ayrıca aynı yörede diğer kürdistanlı gurupların iki newroz gecesi

daha tertiplemiş olmasına rağmen, bu katılımın sağlanması başarının bir göstergesiydi. Gece öncesinde yaygın bildiri dağıtımı ve afişleme yapılmış ve bilet satışı sağlanmıştı. Bunlarla hem kitlelere gidilmiş hareketimiz tanıtılmış hem de newroz gecesi için kitle katılımı sağlanmıştı.

Gecemiz, tüm devrim şehitleri anısına saygı duruşuyla açıldı. Günün anlam ve önemi ve TSK ve ORK'yı tanıttı konuşma TSK Av temsilciliği adına, Kürtçe, Türkçe olarak yapıldı ve Almanca olarak özetlendi.

Gecemizde, Frankfurt Kürt Kültür Merkezi'nin hazırladığı çocuk folkloru ile yine aynı derneğimiz üyelerinin hazırladığı Antep ve Elazığ oyunlarını sergileyen folklor ekibi, Bremen Kürt Kültür Merkezi'nin hazırladığı Bingöl oyunlarını sergileyen folklor ekibi, Stuttgart'tan gurup enternasyonal folklor ekibi gecemize renk kattılar. Köln ve Stuttgarttan katılan müzik gurupları sundukları Kurmanci Zazaca ve Türkçe devrimci türkülerıyla kitleyi coşturdular. Kürt devrimcilerinin mücadelesini konu alan bir pandomin kitleyi yığit peşmergelerin yanına götürdü. ORK adına kitle bağışta bulundu. Mücadelenin yanında olduğunu bir kez daha bu bağışlarıyla belirtti.

Gecemiz, Ozan Birindar'ın sunduğu halk türküler ile devam etti ve folklorik türkülerıyla kitlenin halaya katılmasıyla son buldu. Geceye katılan kitle genel olarak geceden ve programın zenginliğinden memnundu.

Heviya Gel Muhabiri/Köln

F.ALMANYA-REGENSBURG

Heviya Gel Newroz tertip komitesi bu yıl Almanya'daki ikinci newroz gecelerini Regensburg'da tertipleledi. Bizim açımızdan yeni bir çevreydi, ayrıca bu yörede ilk kez bir newroz gecesi tertipleniyordu. Bu anlamda hem bizim ve hem de seyirciler için anlamlı bir geceydi.

Program şehitleri anmak üzere bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Heviya Gel çocuk folkloru ile birlikte üç ayrı folklor ekibi Kürdistan'ın değişik yörelerinden oyunlar sergiledi. Dinleyicileri Kürdistan yörelerine götürdü.

Gecemize katılan ozan Ali Asker ile şair Nihat Behram, birlikte söyledikleri şiir ve türkülerle dayanışmanın en güzelini sergilediler; gecemize renk kattılar.

Programımıza katılan genç ozan Nuzar ve Comert söyledikleri Kürtçe türkülerle kitleyi coşturdular, folklorik türküler eşliğinde kitle halaya kalktı.

Gecemize 350 civarında bir kitle katılmıştı. Dinleyiciler arasında 100'e yakın Alman bulunuyordu. Alman demokrat ve ilericilerinde bir arkadaş Almanca yaptığı konuşmada Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesiyle ilgili bir konuşma yaparak dayanışmasını gösterdi.

Gecemiz kitle tarafından beğeniyle karşılandı. Bu gecemizin olumlu geçmesi, Heviya Gel taraftarları olarak bizlere güç kattı.

**Heviya Gel Muhabiri
Regensburg**

HALEPÇE UNUTULMAYACAK

Halepçe katliamı üzerinden bir yıl geçti. Bir yıl önce Newroz öncesi Kürt halkı ulusal bayramına hazırlanırken Faşist Saddam yönetimi Kürt halkına karşı insanlık suçu işleyerek kimyasal silahlarla 5000 insanımızı katletti. Kürt halkı yok edilmek istendi. ve bu silahların kullanımı hala devam etmektedir.

Kürdistan'ın yakın tarihine baktığımızda, azgın sömürgeci düşmanın sıkıştığında bu yönteme başvurduğunu görmekteyiz. Bundan tam elli yıl önce aynı yöntem, yöresel olarak Dersim isyanında uygulanmış ve İstanbul'da çıkan Koroğlu gazetesi 13 Eylül 1938 tarihli sayısında bir karikatörle birlikte bu olaydan övgüyle bahsetmiştir.

Kimyasal silahların yasaklanması olayı dün olduğu gibi bugün de hiç sayılmaktadır. Hatta ve hatta bu zehirli gazlar, yasaklama kararına imza koyan batılı emperyalist devletler tarafından üretilerek Irak'a satılmaktadır. Bunlar belgeleriyle birlikte yazıldı çızıldı; protestolar yağdırıldı, ancak aç gözlü emperyalizm ve onun yarıdakçıları sömürgeci devletler kan almaya doymadı. Türk devleti kendisi de yöresel olarak bu kimyasal zehirli gazları Kürt peşmergelerine karşı kullanıyor olmasının yanı sıra Irak'a kimyasal silahlar için

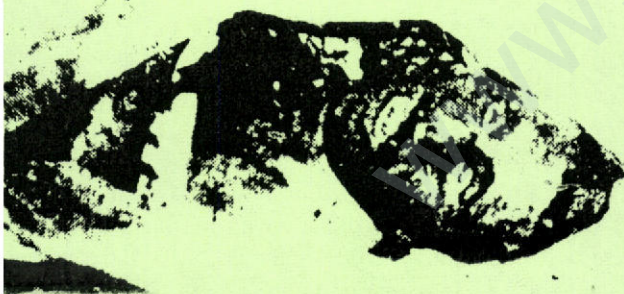
gerekli olan hammaddelerin geçişinde fiilen işin içinde dir ve aynı suçun da ortağı durumundadır. Bu zehirli maddelerin taşıyıcılığını yapan Türk nakliye şirketlerinden Penta ve Onak bu işi yaptıklarını gizleme gereği bile duymuyorlar. Penta'nın yönetim kurulu başkanı Murat Vargı 9 Şubat 1988'de konuyla ilgili, basına yaptığı açıklamada dünyalarının ve amaçlarının sadece para kazanmak olduğunu açıklayarak: "esasen zor ve karmaşık bir sahada görev alarak, Türkiye ihracatındaki gelişmeye paralel olarak 1976'da sadece 50 bin dolar olan ihracatımızı 1983'de 25 milyon dolara, 1984'de 50 milyon dolara, 1985'te 74,5 milyon dolara, 1986'da 150 milyon dolara, 1987'de 275 milyon dolara çıkartmaya muafak olduk" diyor. Binlerce insanın katlinden nasıl paralar kazandığını açıklıyor. Yine aynı şirketin ortaklarından olan Faruk Erkoç ise, bu kimyasal maddelerin naklini doğruluyor ve bu işten şüphelenmediğini belirterek, "bunların başka amaçlar için kullanıldığını zannediyordum" diye günahsızlığını izaha çalışıyor. (Medya Güneşi, s.2)

Demek oluyorki, kimyasal silahların kullanımını yasaklayan anlaşmalar veya konferanslar hep masa başında kalıyor. Kuşkusuz ki, bu silahların kullanılmasına gerçekten karşı olan devletler vardır. Biz bunların Kürt halkına el uzatmalarını ve

kim bu olayın ardından, henüz Halepçe sokakları temizlenmemişken, Irak kürdistanında sivil halka yönelik geliştirilen büyük operasyonda bu silahlar yaygın bir biçimde kullanılmış ve bunun sonucu olarak yüzbinlerce Kürdistanlı sınırları zorlayarak Kuzey Kürdistan (Türkiye Kürdistanı) ve İran Kürdistanına geçmek zorunda kalmıştır. Bu saldırılarda yaralananlar Türk devleti tarafından gizlenmiş, dünya basına gösterilmemiş ve böylelikle Faşist Saddam'ın canılığı gizlenmeye çalışılmış.

TC kimyasal silah kullanımında sadece Saddam'a yardım etmekle kalmamış, TC'ye karşı savaşan peşmergelere kendisi de aynı yöntemi kullanmıştır. 1 Nisan 1988 de Bagok'ta 20, 30 Temmuz 1988'de Diyarbakır'ın Hani ilçesi yakınlarında katledilen 9 ARGK savaşçısı ile 1 Ekim günü Aralarında Eski Ağrı belediye başkanı Urafan Alparslan'ında bulunduğu Ordiya Rizgariya Kurdistan peşmergelerinin katledilmesinde TC kimyasal zehirli ve yakıcı gazlar kullanmıştır. Bu çekilen resimlerle ve bunun üzerinde incelemelerde bulunan doktorların tespitiyle sabittir

8 MART ULUSLARARASI KADINLAR GÜNÜ

Kürt kadını..

Dünyanın ilk sosyalist ülkesinde kadın..

"8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü" özünü, 1800'lü yıllarda, Amerika'da ve Avrupa'da kadınların oy hakkı için giriştikleri mücadelelerden, işçi kadınların ağır çalışma koşullarına ve düşük ücretlere karşı gerçekleştirdikleri direnişlerden almıştır.

Bu günün ortaya çıkmasında ilk inisiyatif, Amerikan Sosyalist Partisine aittir. Amerikan Sosyalist Partisi, 1908 yılında gerçekleştirdiği kongresinde, her yıl Şubat ayının son pazar gününü, işçi-emekçi kadınlara ayrılmasını karar altına aldı. Bundan amaç, kadınların oy hakkı için verdikleri mücadeleyi desteklemek ve işçi kadınların belirli haklar için yükselttikleri mücadeleye omuz vermektir.

Fakat "8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü'nün" tam anlamıyla ortaya çıkışını, dünya sosyalist kadınlarına borçluymuz. Dünya Sosyalist Kadınları, 1910 yılında Kopenhag'da, 2. konferansını topladı. Konferans, uluslararası işçi hareketinin ve Alman işçi hareketinin önderlerinden Klara Zetkin'in; yılın bir gününün kadınların oy hakkı istemlerini desteklemek ve uluslararası işçi kadınların dayanışmasını ve mücadelesini yükseltmek için ayrılması önerisini hoşkuyla kabul etti. Böyle bir günde, 1857 yılında Newyork'lu terzi kadınların ücret artışı ve çalışma koşullarının düzenlenmesi için yaptıkları eylemlerde, hayatlarını kaybeden kadınların anısı yaşatılacak onların bu şanlı başkaldırını geleneği sürdürülecekti.

8 Mart Uluslararası Kadınlar Gününe damgasını vuran ve onu anlamlandıran diğer bir eylem, 8 Mart 1917'de (Eski takvime göre 23 Şubat), Rus işçiköylü, asker kadınların Petrograd cadelerinde ekmek ve barış için yürüme-leri idi.

Dünya Emekçi Kadınlarına, 8 Mart'ları miras bırakan işçi-sosyalist kadınlardır. 8 Mart'lar onların mücadeleleriyle, kanıyla yoğrulmuştur, devrimci özünü buradan almıştır.

Bu devrimci özün yaşatılması için

çaba sarfetmeliyiz. Bu güne sahip çıkan burjuva kadınlarının maskesini indirmeliyiz. Türkiye'de halkımızın katili eli kanlı faşist Turgut Özal'ın "saygıdeğer" eşi Semra hanımefendi de, çevresine topladığı burjuva hanımlarıyla birlikte, "8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü'nü" kutluyor. Kendilerini "Papatyalar" diye adlandıran bu burjuva hanımefendiler ezilen kadınların durumuna çok üzülmüyor ve duygulanıyorlar mı(!). Oluşturdukları "Türk Kadınına Tanıtma Vakfı" adına çok önemli işler başarıyorlarmış. Çıktıkları turnelerde, kadınlarımızın sorunlarını dinliyor, imam nikahlı eşlere resmi nikah kıyıyor, fakir çocukları sünnet ettiriyor, açlıktan nefesi kokan çocuklara da şeker dağıtıyorlar. Fakat bayan Özal hanımefendi, diğer yandan İsviçre'de burjuva dostlarıyla birlikte yaş gününü kutluyor, dünyanın parasını döküyordu. Dünyaya emekçi kadınlarının açığa, zulme,

sömürüye karşı seslerini yükselttikleri bu günde onlar, Atatürklerine minnet borçlarını ödemek için, kabrine çiçek koyuyorlardı. Bu ve buna benzer burjuva hanımefendileri, kadınlara hak, kadın-erkek eşitliği teraneleri altında kendi burjuvazilerinin, kendi saltanatlarının devamı için mücadele veriyorlar.

Özgürlük, kimin için? Ezilenler için mi? Ezenler için mi? Onların kadınlara özgürlük istemleri iğrenç, ikiyüzlü sahte bir yalandır.

"Kahrolsun bu yalan! Ezilen cins varoldukça, ezilen bir sınıf varoldukça, sermayede, hisse senetlerinde özel mülkiyet varoldukça herkes için özgürlük ve eşitlikten sözeden yalancılar kahrolsun. Herkes için özgürlük değil, herkes için eşitlik değil, tersine ezenlere ve sömürenlere karşı, ezme ve sömürme olanağının ortadan kaldırılması için savaşım; sloganımız budur;

-Ezilen cins için özgürlük ve eşitlik, -İşçiler için, çalışan köylüler için özgürlük ve eşitlik,

-Ezenlere karşı savaşım, kapitalistlere karşı savaşım, vurgunculara kulaklara karşı savaşım. (Lenin, Kadın ve Aile, s.236) (abc)

Biz işçi-köylü-emekçi-aydın kadınlar sorunun sınıfsal özünü iyi kavramalı, kadın sorununun toplumsal bir sorun olduğunı bilmeliyiz; buna göre tavır koymalıyız. Bizi gerçek kurtuluş yolundan saptırmak için çaba sarfedenlere aldanmamalıyız.

Kadın sorununu, yalnız burjuvalar değil, aynı zamanda geldiği aşamada, kafa bulandırmaktan başka bir şeye yaramayan feminist çevreler de kullanıyorlar. Feminizm, 18.yüzyılda, kadınların üniversiteye ve bazı mesleklere alınmaları ve kimi yerde kadınlara oy hakkı vb. gibi orta sınıfa mensup kadınların iyi niyetleriyle ortaya çıktı. Fakat feminizm süreç içerisinde değişik ülkelerde değişik karakterler aldı, çeşitli fraksiyonlara ayrıldı. Her biri ayrı telden çalan bu feminist akımların çoğunluğu, kadın sorununu burjuva devletler dahilinde ve ona dokunmadan hal etmeye çalışıyorlar. Sorunu, biçimsel bazı haklar için vesilen mücadeleyle sınırlandırıyor, kadın-erkek savaşına indiriyorlar. Burjuvaziden en yüce acıma duygularını harekete geçirerek, kadınlar için bazı haklar vermelerini diliyorlar. Feminizm, çıkışından bu yana çeşitli görüşler geliştirdi. Kimi feminist gruplar, evliliğe tümüyle karşılar. Çoğunda hakim olan yan, erkek düşmanlığıdır. Kadınların tüm sorunları bitmiş gibi bazı feminist çevreler; "Aşk özgürlüğü" (Cinsel özgürlük), diye bas bas bağırıyorlar."Aşk özgürlüğü" olsa olsa burjuva kadınlarının istemi olur. Emekçi-Ezilen kadının böyle safsatlarla uğraşacak zamanı yoktur. Sosyalistler, kadın ve erkeğe ayrı ayrı ahlak kuralları varolmasından yana degillerdir. Bunun için, erkeğin aile kurumu dışında geliştirdiği, çirkef geçici ilişkileri lanetler ve bunu kadınların yapması halinde de aynı şekilde lanetler. Bizler, böyle anlamsız bayağılaştırılmış eşitlik istemiyoruz.

Lenin; "Özgürlük isteyen kadınları hatalı bir yol olan erkek ve kadın arasında savaşım yapılması yoluna sürükleyen tüm feminist eğilimleri reddetti.

O, kadınları özgürlüğe kavuşturacak, biricik yolun, güçlüklerle dolu ve dikenli olan sosyal ptoleter devrim yolu olduğunı gösterdi." (Lenin'in Bütün Dünya Kadınlarına Vasiyetleri, Klara Zetkin, s.26)

KÜRT KADINI;

Şu tartışma götürmez bir gerçek;

-Kürt kadını, sömürge bir ulusun üyesi olduğu için, ulusal baskıdan nasibini alıyor.

-Ezilen sınıfa mensup olan Kürt kadını, sınıfsal sömürden payına düşeni alıyor.

-Kürt kadını, sırf kadın cinsine mensup olduğu için horlanıyor, baskı görüyor.

Kürt kadını, ulusuyla birlikte, ulusal baskının en katmerlisini yaşamaktadır. Ülkesi talan edilmiş, sömürgeci işgal altına alınmış, dili, kültürü, kimliği yasaklanmıştır. Sömürgeci vahşet, erkeklerin, kadınların tüm Kürt ulusunun üzerinde seyrediyor. Bu vahşetin en son korkunç örneği, Halepçe'de yaşandı. Irak sömürgecilerinin ulusumuz üzerine yağdırdığı zehirli, kimyevi gaz bombaları, çoğunluğu kadın ve çocuk olmak üzere 5000'nin üzerinde insanımızın canını aldı; canını kurtaranlar diğer bir sömürgeci devlet Türkiye'ye sığınmak zorunda kaldılar. Bu sığınmacıların çoğunluğunu yine kadınlar ve çocuklar oluşturuyor. Halkımızın ezeli düşmanı Türkiye devletinden, Kürt sığınmacılarına insan muamelesi yapması beklenemezdi. Nitekim her gün onlarca çocuk, yaşlı, kadın kötü şartlardan, soğuktan, bakımsızlıktan hayatını kaybediyor. Bütün bunları ulusuyla birlikte kadınlarımızda yaşıyor.

Kürt kadını ayrıca kadın cinsine mensup olduğu için, burjuva sömürgeci yasalar önünde ve gerici dini feodal toplum kanunları önünde ağır bir cins baskısı altındadır. Kadın olduğu için okutulmamış, kadın olduğu için çalışmasına fırsat verilmemiş ve kadın olduğu için erkeklerden ayrı ahlak kuralları uygulanmıştır. Basit bir eşya gibi alınıp satılmış, dünya görüşünü ve kişiliğini geliştirme olanaklarından yoksun bırakılmıştır.

Kürt kadınının yazgısı doğuşuyla birlikte başlar. Kız olarak dünyaya geldiği için pek öyle sevgiyle karşılanmaz, ne de olsa kız, eksik etek denir. Daha son-

ra, ev işi ve çocuk bakımındır onu bekleyen. Ergenlik çağına bile daha gelmeden, harıl harıl ceyiz hazırlıklarına başlar ve kısmetini beklemeye başlar. Evlendikten sonra da durum pek değişmez. Baba evinde öncelikle baba ve erkek kardeşlere itaat ettiği gibi, koca evinde de kocasına itaat etmekle yükümlüdür. Koca evindeki yaşamı da ev işi ve çocuk bakımıyla çerçevelenmiştir. Toplumda büyük ölçüde yer edinen feodal anlayış; erkek erkektir, kadın kadındır, kocaya karşı gelmek ayıptır, eksik etek ne olacak, kadın kısmı politikadan ne anlar, kızını dövmeyen dizini döver, kızı serbest bırakırsan ya davulcuya ya da zurnacıya varır, kadın kısmı okuyupta ne olacak, kadının maaşı haramdır, çocuk getirmeyen kadın körocaktır, kariyı dövmek helaldir gibi düşüncelerde kendini açıkça gösterir. Bu feodalkaynaklı gerici şartlanmalar dışında, sömürgeci burjuvazi de elinde bulundurduğu radyo, televizyon, basın kanalıyla, kadınların kişiliksizleştirilmesine yönelik ve gerçek sorunları örtbas etmeyi hedef edinen program, yayın ve propogandalarla, kadınlarımızı başka yönlere çevirmeyi amaçlıyor. Örneğin; burjuva kadın dergilerine, kadın köşelerine göre kadınlar; güzel yemek pişirebilmeli, güzel olmalı, süs ve makyaja önem vermeli, örgü, dikiş nakış vb. konularla uğraşmalıdır.

Yılların ürünü olan bu gerici, burjuva etkilenmeler bizzat kadınlarımız üzerinde de büyük etkiler yapıyor. Çoğu kadını toplumda ve ailede erkeğin hakimiyetini ve kendi durumunu, tanrının bir yazgısıymış gibi görüyor. Kendi konumunu sorgulamıyor, toplumu değiştirmeden yana çaba sarfetmiyor. Çoğu halde kendisi bile, kadın emeğini ayıplar, (İş piyasasında) kadın kazancını haram görür ve dolayısıyla kendi erkek çocuklarıyla, kız çocuklarını bu doğrultuda farklı yetiştirir.

Kürt kadını çoğu kırsal alanlarda, köylerde şehirdeki kadına göre daha serbesttir. Köylük alanlarda kadınlar doğrudan üretime katılır, tarlada çalışır, hayvan güder, evin gelirin katkıda bulunur. Bu yüzden ailede de şehirdeki Kürt kadınına nazaran daha fazla söz hakkına sahiptir. Erkeklerle olan ilişkilerde daha serbesttirler.

Şehirlerde, özellikle okur-yazar olmayan köy kökenli kadınlar, her bak-

ımdan sosyal ve pratik yaşamdan soyutlanmış durumdadır. Üretime katkısı yoktur, ekonomik yönden kocasına bağımlıdır. Tüm gününü, yaşamını evin dört duvar arasında geçirir. Kadınların çalışma hayatına atılmaları, kadınların kurtuluşuna giden yolda önemli bir adımdır. Çalışan kadın, bizzat pratik yaşamın içinde olduğu için ve üretimde yer aldığı için, kişiliğini, kendini geliştirme olanağını kısmen elde eder ve dünyası genişler. Sınıfsal sömürünün farkına varır, bilincini geliştirir. Bu kadınlar ulusal-sosyal mücadeleye daha rahat kazanılabiliyor.

Nitekim yukarıda sözünü ettiğimiz, Kürt kadınının feodal ve burjuva şartlanmışlıklarla dolu bir çerçeveyi aşması, sınıfsal ve ulusal bilince erişmesi çok zor olmasına rağmen, bu çemberi kıran kadınlarımız tarihte de var olmuştur, bugün de vardır. Sayıları gün geçtikçe de artmaktadır;

Dersim isyanı sırasında, Türk askerlerinin eline geçmemek için kendini munzur çayına atan kadınların davranışı, peşmergelik yapan kadınlarımızın, peşmerge analarının, kadınlarının mücadeleye doğrudan ve dolaylı destekleri, günümüzde cezaevlerindeki oğullarının, kocalarının, yakınlarının direnişlerine cezaevleri dışında yaptıkları, açlık grevi eylemleriyle, kendini yakma gibi protestolarla omuz veren yurtsever anaların, devrimci kadınların içerde ve dışardaki davranışları bunun en canlı örnekleridir. Bu analarımızın ve kadınlarımızın onurlu davranışları, Kürt kadınının artık zulme, baskıya tahammülü kalmadığının göstergesidir.

Lenin'in deyişiyle; artık kölelerin en kölesi, ezilenlerin en ezileni bile, baskıya, zulme sömürüye baş kaldırıyorsa geleceğin bizlerin olacağından kim kuşku duyabilir?

Sömürgeci baskıya, zulme, işgala karşı baş kaldıran kadınlarımızın olması şüphesiz bizler için onur kaynağıdır. Fakat bu yeterli değildir. Halen geniş kadın kitlesini, ulusal kurtuluş mücadelesine, sosyalizm mücadelesine kazanmış değiliz. Örgütlü mücadelede yer alan kadınların sayısı ise parmakla gösterilecek kadar azdır. Durumun böyle olmasında, başta feodal geleneklerin, kadının geri kalmış konumunun belirleyici olmasına rağmen bu konuda devrimci örgütler ve tek tek devrimci-

ler de üzerlerine düşeni yeterince yapmıyorlar.

Daha çok kadını gerçek kurtuluş yoluna çekmek için yapılacak en iyi şey; gerici ahlak, töre ve şartlanmalara karşı yayın ve diğer kanallarla ikna yöntemi geliştirmek ve kadınların örgütlenmesi için özel metodlar yaratmaktır. Yoksa her sabah namazında okunan dua gibi, "Sosyalizm gelince nasıl olsa siz kadınlar da kurtulursunuz" demekle kolaylığa kaçırız. Kadınların büyük çoğunluğunun devrimci mücadeleye aktif katılmalarını sağlamak, yukarıda bahsettiğim nedenlerden dolayı çok zor bir iştir. Bunun için uzun erimli bir çalışma gereklidir, ama bu süreci başlatmalıyız. Nüfusun yarısını oluşturan kadınları devrimci mücadeleye kazanmalıyız. Bu süreçte hem devrimci örgütlere hemde bizzat kadınlara çok iş düşüyor.

Evet, bu alanda kadınlara da çok iş düşüyor; burjuva özentilerine kapılan, vaktimizin büyük bir kısmını süs, giyim, dedikodu, gösteriş vb. gibi anlamsız uğraşlarla geçiren, üstelik, eşimize de engel olan, toplum sorunlarına ve kendi sorunlarımıza kayıtsız kalan kadınlar olmamalıyız. Ortada ezilen, sömürge bir ulus varken, ülkemizde hergün yüzlerce kişi bu yolda can verirken, binlerce insanımız işkence tezgahlarındayken, yüzbinlerce insanımız açlıkla pençeleşirken, halkımızın üzerine zehirli kimyevi bombalar yağdırılırken, çocuklar, analar acımasızca katledilirken, kimliğimiz bile yasakken küçük dünyamıza sığınıp, kişisel çıkarların tasasına nasıl düşeriz? Kısacası haklıdan yana tavır almak dururken onursuz bir yaşamı bütün bunlara yeğleyebilir miyiz?

Hayır! Kürt kadını, Leyla Kasım'ların yolunu sececek, onurlu bir yaşamın gereklerini yerine getirecektir. Bundan kimsenin şüphesi olmasın.

DÜNYANIN İLK SOSYALİST ÜLKESİNDE KADIN

Kadınların özgürlüğüne giden yol; "Sosyalizm"den geçtiği için, dünyanın ilk sosyalist devleti olan SSCB'de kadınlar için neler yapıldığına ve hangi adımların atıldığına kısa bir göz atmakta fayda var. Sovyet kadını, uzun ve çok yönlü bir mücadele sonucunda bugünkü konumunu elde etti. SSCB'de kadınların tam eşit ve özgür birer va-

tandaş olmaları için kanuni yönden hiçbir engel yoktur; fakat pratik hayatta önemli gelişmeler kaydedilmesine rağmen bu süreç son bulmamıştır.

Lenin, bu konudaki düşüncelerini şöyle belirtiyor;

".....Dünyada tek Sovyetler iktidarı, ilk olarak, eski burjuva kanunlarını, özellikle evlenme ve çocuklarla ilişkilerinde kadının kanuni aşağılığını ve erkeğin imtiyazlarını onaylayan iğrenç kanunları tamamen ortadan kaldırdı. Sovyet iktidarı, dünyada ilk ve tek olarak, emekçiler iktidarı niteliğiyle aile hakkında en demokratik burjuva cumhuriyetleri tarafından erkeğini çıkarı için korunan mülkiyete bağlı bütün ayrıcalıklarını ortadan kaldırdı.

Toprak ağalarının, kapitalistlerin ve tüccarların bulunduğu yerlerde kanun önünde bile erkekle kadın arasında eşitlik olamaz.

Toprak ağalarının, kapitalistlerin ya da tüccarların olmadığı yerde, emekçiler iktidarının bu sömürücülerin olmaksızın yeni bir hayatın yerleştiği yerde kadınıla erkeğin kanun önünde tam eşitliği vardır. Ama bu yetersizdir.

Kanun önünde eşitlik hayatta eşitlik değildir.

Kadın işçisinin, erkek işçisiyle eşitlik yalnızca kanun önünde değil hayatta da kazanması gerektiğini söylemek istiyoruz. Bunun için kadın işçinin kamu işi yerlerinin yönetimine ve devlet idaresine daha büyük ölçüde katılmaları gerekir.

Yöneterek, kadınlar çıraklıklarını çabuk yapacak ve erkeklere yetişeceklerdir.

Öyleyse Sovyet'e komünist veya partisz daha çok kadın işçi seçiniz! İşinde namuslu, sağduyulu ve vicdanlı bir kadının parti'den olması az önemlidir, onu Moskova Sovyetine seçiniz...." (Lenin, Kadın İşçileri 21 Şubat 1920 Pravda 22 Şubat 1920- Kadın ve Marksizm-s.205)

Yine Lenin, sosyalizmin yapılması sürecinde, kanun önünde kadınlara erkeklerle tam eşit haklar verildiğini fakat pratikte kadının yine evinin yüzbin türlü işinin altında ezildiğini ve böylelikle toplumsal hayata katılımının tam anlamıyla gerçekleştirilemediğini belirtiyor ve gerçek kurtuluşu şöyle ifade ediyor;

" Bütün kurtarıcı kanunlara rağmen

kadın evinin esiri olmaya devam ediyor. Zira onu mutfığa, çocukların odasına bağlayarak, gücünü kesinlikle üretici olmayan bayağı, sınırlendirici, sersemleştirici, gücten düşürücü işlere harcamaya zolayacak küçük ev ekonomisi kadını eziliyor, boğuyor, hayvanlaştırıyor, aşağılıyor..

Kadının gerçek kurtuluşu, gerçek komünizm ancak kitlelerin bu küçük ev ekonomisine karşı savaşları (İktidarı elde bulunduran proleteryanın yönettiği) başladığı zaman ve yerde veya daha doğrusu, bu küçük ekonominin büyük sosyalist ekonomi haline geçişiyle başlayacaktır. (Lenin; a,g,e- s.213)

S.S.C.B'de kadınların toplumsal-pratik hayatta elde ettiği özgürlükler, cumhuriyetlerin göreceli durumuna göre farklılık gösteriyor. Bazı cumhuriyetlerde kadınlarla ilgili gerici şartlanmalar hala kendini kısmen korumakta iken, bazı cumhuriyetlerde bu konuda ileriye doğru önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Örneğin; Türkmenistan'da hala kızlar çocuk yaşta evlendiriliyor, daha kızlar 4. sınıfta iken vakitlerini büyük ölçüde çeyiz hazırlamakla geçiriyorlar. Okulda halen kızlar için dikiş-nakış dersleri veriliyor.

S.S.C.B bu tür dini ve feodal yargılar ortadan kaldırmak için propoganda ve eğitime büyük yatırım yapıyor. Ayrıca kadınların toplumsal hayatta istenilen ölçüde söz sahibi olmaları için, kolektif çamaşırhaneler, çocuk kreşleri, aşhaneler vb. geliştirilmiştir ve geliştirilmeye devam ediliyor.

S.S.C.B'de kadın, erkekle yaptığı eşit işe karşılık eşit ücret alır. Kadınlara erkek arasında her alanda garantiye alınan eşitlik, kadınların fiziki durumlarını, hamilelik ve analık olgusunu gözra-dı etmeyi beraberinde getirmemiştir. Aksine kadınlar üstesinden gelemeyecekleri kadar ağır işlerde çalıştırılmamaktadırlar. Kadın, hangi işte olursa olsun bazı ayrıcalıklara sahiptir.

Örneğin; kanun, kadınlara isterlerse yarım gün çalışabilmeleri hakkını vermiştir. Hamile ve bebek sahibi analara iş ve analığı uyum içinde götürebilmeleri için bazı kolaylıklar sağlanmıştır. Sovyet yasasına göre; kadınları, hamile veya küçük çocuk sahibi oldukları gerekçesiyle işe almamak suçtur. Hamile ve emzikli annelerin gece saat 22-06

arası çalışmaları kendi istekleri dahilinde de olsa yasaktır. Kadın, hamileliğin 5. ayından sonraki süreçte ve çocuk emzirdiği sürece fazla mesai yapamaz ve tatillerde çalışamaz. Hamile kadınlar, ağır işte çalıştırılıyorsa, geçici bir müddet için daha hafif bir işte çalışma isteminde bulunabilirler ve asıl işten aldıkları ücreti, aynen yine alırlar.

Çalışan kadınlar için, işyerine bağlı veya yakın bir yerde çocuk bakım odaları ve kreşler mevcuttur. Çocuk emziren anne, ihtiyaca göre işinden belirli süreler zarfında çocuğunu emzirmek için ayrılabilir. Kadınlar için emeklilik sınırı 55 iken erkekler için bu sınır 60'tur. Ağır endüstri işlerinde çalışan kadınlar 45, erkekler ise 50 yaşında emekli olma hakkına sahiptirler.

1970 yılında yapılan bir istatistiğe göre , kadınların değişik meslek gruplarına dağılımı şöyle;

Doktor :	% 74
İnşaat branş:	% 28
Öğretmen:	% 69
Ulaşım:	% 24
Avukat:	% 35
Ticaret ve gıda:.....	% 74
Endüstri çalışan:.....	% 47
Banka ve sigorta:	% 75
Sağlıkçı:	% 85
Mühendis:	% 30

Toplumsal örgüt, devlet kademeleri ve bilimsel işlerde kadın oranı ise % 58 (Kvinnor i Sovyet" Sovyetlerde kadın" İsveççe basım s.58 sture stiernlöf)

Bu sayılar bize S.S.C.B'nin 50 yıllık gibi bir zaman sürecinde, kadınları toplumsal üretim alanına çekmede büyük başarılar elde ettiğini gösteriyor. Fakat teknik, bilimsel alanlarda ve devlet kademelerinde çalışan kadınların oranı erkeklere göre düşük kalıyor. Bunun en büyük nedeni; kadınların ev işlerini büyük bir kısmını halen yüklenmek zorunda oldukları gerçeğidir. Bunun dışında, kadınların elde ettikleri özgürlüğü, eskinin etkisiyle tam anlamıyla kullanmamalarında önemli nedenlerden biridir.

Ne zaman kominist topluma giden yolda, ekonomi ve sanayinin gelişmesiyle birlikte, ev işi ve çocuk bakımı önündeki engeller de bir bir kalkar. Bu konuda ekonominin gelişimi kadar önemli diğer bir şeyde, bilgi, eğitim, toplumsal, kültürel olgunluktur.

S.S.C.B'de iki olgun insani bir arada

zorla tutan yasalar ortadan kaldırılmış, boşanma kolaylığı getirilmiştir. Fakat toplum geleceği ve çocukların geleceği açısından, proleter evlilik korunmaya alınmış, ailenin parçalanmaması için gerekli olan tüm maddi manevi tedbirler alınmıştır. Aile, tümüyle maddi kaygılardan arındırılmıştır. Fuhuşun maddi temelleri ortadan kaldırılarak, kadınların ortaklaşasına son verilmiştir. Buna rağmen burjuva ideologları, sosyalist toplumlarda kadınlarında kolektifleştirildiğini, ailenin ortadan kalktığını vb iddia eder ve bunu yaymaya çalışırlar.

Engels'in burjuva ideologlarına cevabı çok açıktır;

"Ama siz komünist kadınların ortaklaşmasını kurmak istiyorsunuz diye bağırıyor bize bütün burjuvazi hep bir ağızdan.

Burjuva karşısında yalnızca bir üretim aracını görüyor. Üretim araçlarının ortaklaşa kullanılması gerekeceğini işitiyor ve doğal olarak, ortaklaşalıktan kadınlarda pay düşeceğinden başka hiçbir şey düşünmüyor.

Kadınların yalnızca üretim araçları olma durumuna son vermenin özellikle söz konusu olduğunu aklının ucundan bile geçirmiyor. (F.Engels Kadın ve Aile s.167)

Yine komünist partisi manifestosunda Marks ve Engels bu asılsız iddiaları yanıtlıyorlar;

"Sonuçta komünistlerin kadını ortak kullanacaklarını iddia eden burjuvalarımızın bu ahlak ötesi korkuları kadar gülünç birşey olamaz...

"Burjuva evliliği, gerçekte, evli kadınların müşterekliğidir. Komünistler, en fazla ikiyüzlülükle gizli tutulan kadınların müşterekliği yerine, resmi ve açıkça itiraf edilen bir müştereklik getirmek istemekle suçlanabilirler. Zaten bugünkü üretim rejiminin ortadan kaldırılmasıyla, bundan doğan kadının müşterekliğinin, yani açık veya gizli fuhuşun da ortadan kalkacağı apaçıktır. (Marks ve Engels, Komünist Partisi Manifestosu, Eserler cilt VI .S.541-543-Kadın ve Aile s. 120)

Üstadların bu sözlerine eklenecek fazla bir şey kalmıyor.

Kadınlar! Gerçek kurtuluş yolu; Sosyalizm yolunda ileri!..

Sosyo ekonomik yapılanmaların niteliği ve sınıflar

Sınıflar nasıl doğdu:

Sınıfların varlığı ve sınıflar mücadelesinin varlığı havadan ortaya atılan bir iddia değildir. Bunlar toplumsal gelişme yasalarına uygun fenomenlerdir. Sınıflar, insanların doğasından ortaya çıkan bir şey de değildir. Üretimin belirli gelişme aşamalarına bağlı olarak ortaya çıkmışlardır. Üretim güçlerinin gelişmesi sayesinde, insanların yaşamak için gerekli olandan daha fazla üretim yapması, üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin doğmasına yol açmış; ve giderek sınıflar ortaya çıkmıştır. Toplum, varlıklılar ile mülkiyetten yoksunların oluşturdukları uzlaşmaz sınıflara bölünmüştür. Sömürülenler ile sömürülenler olarak tarih sahnesine çıkmışlardır.

O halde, sınıfların varlığı iki tarihsel ön koşula dayanmaktadır: Artık-ürün (fazla ürün) ve üretim araçlarının özel mülkiyeti. Artık-ürün ile birlikte, bu ürünün üretici olmayan, yabancıların eline geçmesine olanak veren koşullar da doğar. Ancak, bunun gerçekleşmesi, üretim araçlarının özel mülkiyetini de zorunlu kılar. Üretim güçlerinin gelişmesiyle, toplumsal iş-bölümü de artınca (hayvancılık, tarım, el sanatları vb.) mübadele de gelişmiş ve ilkel toplumun üretim araçları üzerindeki ortaklaşa mülkiyeti de parçalanmıştır.

Sınıflar Nedir?

Üreticinin üretim araçlarıyla olan ilişkisi toplumun sınıfsal bileşimini belirler. Sınıflar, "toplumsal üretimde tuttukları yer, üretim araçlarıyla ilişkileri, toplumsal emek örgütlenmesindeki rolleri ve giderek toplumsal zenginlikten aldıkları pay ve bu payı alma yolları bakımından birbirinden ayrılan büyük insan guruplarıdır." Diğer bir deyişle, sınıflar, belirli bir toplumsal ekonomik sistem içindeki yerlerinin farklı olması nedeniyle, diğer sınıfların emeğini ken-

dilerine mal edebilen insan guruplarıdır. Örneğin; kapitalist toplumda, üretim araçlarının mülkiyeti burjuvazinin elinde toplandığı için, ücretli işçilerin emek sonuçlarına burjuvazi el koyar. Üretim araçlarının ortaklaşa sahibinin emekçi halk olduğu ve emekçi halkın kolektif biçimde çalıştığı sosyalist toplumda, başka insanların emeklerine el konulması, insanın insan tarafından sömürülmesi olanaksızdır. Öyleyse, çeşitli sınıfların varlığı, toplumsal üretimin gelişmesindeki tarihsel aşamalarla bağlantılıdır. Köleci toplumun başlıca sınıfları: Köleler ve köle sahipleri; feodal toplumun başlıca sınıfları: Serfler ve feodal beyler; Kapitalist toplumun temel sınıfları: Ücretli işçiler ve burjuvalar; Ve sosyalist toplumun başlıca sınıfları da işçi sınıfı ile kooperatifleşmiş köylülüktür. (ancak, sosyalist toplumdaki bu sınıflar arasındaki çelişkiler uzlaşmaz değildir)

Toplumun sınıflara ayrılmasının temel nedeni, asıl belirleyici özelliği, üretim araçlarıyla olan farklı bağlardır. Burjuva ideologlarının iddia ettikleri gibi, bir sınıfa ait olmak, uğraş (meslek) farklarıyla, eğitim, tüketim, ihtiyaç düzeyinin farklı oluşuyla değil; insanların üretim araçlarıyla olan ilişkisinece belirlenir. Bu nedenle, toplumun uzlaşmaz sınıflara bölünmüşlüğü, ancak özel mülkiyetin ortadan kaldırılarak, üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyetin kurulmasıyla aşılabılır. Sonuç olarak; üretim araçlarına olan bağların değişik olması, sınıfların, üretim örgütlenmesinde oynadıkları rolün de farklı olmasına yol açar. Üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda örgütlenme, yönetme ve idari işlevleri de kendi tekeline alır. Üretim araçlarına olan bağın, durumuna göre toplumsal zenginliğin paylaşılma oranı da değişik olur. Sömürücü sınıf, doğrudan üreticinin

ürettiği ürünü, karşılığını ödemedenele geçirirken, üreticiler (emekçiler) yalnızca kendi işgücününün yeniden üretimi için gerekli olanı, bunu da güç bela elde edebilirler. Sınıflar arasında sömürü ilişkileri varsa, bu çelişki uzlaşmaz karakter taşır; ayrıca, uzlaşmaz olmayan karakterdeki ilişkilerden de sözedebiliriz. Örneğin; kapitalist toplumda, işçi sınıfı ile emekçi köylüler arasındaki çelişki bu türden bir çelişkidir. Yani uzlaşmaz değildir. Bu nednele, sınıflar arası bağlaşğın kurulmasında bu gerçeğin dikkate alınması gerekiyor.

Ayrıca, bir toplumda sınıflar ile arakatmanlar arasındaki farkı da görmek gerek. Örneğin, kapitalist toplumda işçi sınıfı ile burjuvazi temel sınıflardır. Kırsal ve kent küçük burjuvazisi, sanatkarlar küçük işletme sahipleri ise toplumun arakatmanlarıdır.

Sosyo-ekonomik yapıların karakterleri

İlkel toplum:

- İnsanlar, basit üretim aletlerinin yapım ve kullanımını bilir. Güç; insanın adale gücüdür. Aletler; Taş ve tahtadır.

- Üretim araçlarının ortak mülkiyeti vardır. Toplumsal işbölümü ve kooperasyon başlamak üzeredir. Emeğin ürünü eşit bölünür.

- Sınıfsız, baskısız ve devletsiz bir toplumdur.

Köleci toplum:

- İnsanların üretim deneyimleri ve iş yapma becerileri artıyor. Madeni aletler, çapa, tırmık, saban kullanılıyor. Güç; insan ve hayvan adale gücüdür. Demir cevheri yeni bir iş konusudur.

- Köle sahiplerinin üretim araçları ve köleler üzerinde özel mülkiyeti sözkonusudur. Artık-ürün köle sahiplerince

TERİTORYAL SAVUNMA VE SÖMÜRGEÇİLERİN OYUNLARI

Murat Bayık

Türkiye'nin siyasi gündeminde siyasi bir kavram daha yerleşti. "Teritoryal Savunma Birlikleri" olarak isimlendirilen bu yeni oluşum neden "gerekli" oluyor?

Sömürgecilerin sözcüleri tarafından yapılan açıklamaya göre Jandarma Komutanlığına bağlı olan (TSB) polis istihbarat ve özel güvenlik örgütleriyle birlikte kordineli çalışacak, bu birlikler sömürgecilerin deyimiyle "gönüllülerden oluşacak". Bunlar yine sömürgecilerin açıkladığına göre "Haberleşme ve sanayi alanında çalışacak" faşist şef Kenan Evren bu faşistleri silahlandırmayı çarpıtarak, Osmanlılar tarafından oluşturulan "Avcı Birlikleri"ne benzeterek, açıklamaya çalışıyor. Elbette bu faşist şef kendi söylediğine kendi bile inanmıyor. Amaçları geçmişte halklarımıza karşı katliam yapıp terör estiren, ırkçılık yapan MHP vb. faşist çetelerin, gerçek yüzünü gizleyip resmen silahlandırmaktır. Halklarımızın emekçi kesimi tarafından nefretle karşılanan bu faşist çeteleri değişik bir kılıfla piyasaya sürüyorlar. Sömürgeciler, halkın bunlardan nefret ettiğini herkesten daha iyi bildikleri için bu katiller sürüsüne resmi bir sıfat kazandırmak istiyorlar. Bunu yaparken de halklarımızın anlamını bilmediği sözcükler, yeni isimler bulup kavram kargaşası yaratmak istiyorlar. Faşistleri, altına gizlendikleri bu üniformalarla piyasaya sürmek daha kolay olacaktır. Ama halklarımız ve onun öncüleri bunu yutmayacaktır. Halklarımıza yutturulmaya çalışılan sivil faşistleri silahlandırma planı; devrimci, demokrat, yurtsever kişi, örgüt ve kurumlar tarafından deşifre edilmelidir. Halklarımızın başına örülme istenen bu oyun dünyada yeni bir uygulama değildir. Faşist Türk sömürgecilerinin ağa babaları tarafından Latin-Amerika'da, emperyalist ülkelerde ve faşist diktatörlüğün, sömürgeciliğin hüküm sürdüğü bazı ülkelerde, ezilen halklara ve işçi sınıfına karşı değişik isimler altında bu tür "ölüm mangaları" örgütlendiği bilinmektedir. Bunu örneklemek mümkündür.

Sömürgeciliğin, yeni sömürgeciliğin, faşist diktatörlüğün değişik dönemler-

de hüküm sürdüğü (Nikaragua'da "sivil muhafızlar", Salvador'da "ölüm mangaları", Haiti'de "tontonlar", Arjantin'de "goriller", Kürdistan'da "köy koruyucuları") Bunlarda sömürgeci faşist yönetimler tarafından "gönüllü birlikler" olarak örgütlendirilmişlerdi. Bunların görevlerini egemen güçler şöyle açıklıyor. "Ekonomiden tutunda, ülkenin bütünlüğüne, bölücülüğe teröre karşı ülkeyi korumaktır, huzur ve sükunu sağlamaktır." Ama gerçekte ise bunların ne ülkeyi nede halkı korudukları yok; tam tersine halklarımızın emperyalistler tarafından sömürülmesini, burjuvazinin sömürü mekanizmasının raydan çıkmamasını sağlıyorlar. Gelişen ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin önüne yeni engeller oluşturmayı, katliamlar yapıp, terör estirerek sağlıyorlar. Bunların görevleri budur. Bunlar halkı değil, halka zulm eden ve sömüren tekellerin koruyucusudurlar. Ve bu nedenle de halk düşmanı güçler olarak karşımıza çıkarılmak isteniyor. Yukarıda ismini verdiğimiz ülkelerde faşist yönetimlerin yaptıkları ortadadır.

Faşist Türk sömürgeci devleti de ordusunun yıprandığını, polis teşkilatının yeterli gelmediği, köy koruyuculuğunun dağılmaya yüz tuttuğunu düşünerek; gelişen ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini bastırmak için bu tip örgütlenmelere gitmektedir. Direk olarak orduya bağlı olan bu örgütleri, orduyla ilişkisi yokmuş gibi göstererek ordunun yıpranmamasını sağlamaktır. Bu tür örgütlerle gelişen mücadeleye müdahale edecektir. Ulusal kurtuluş ve sosyal kurtuluş mücadelesini bastırmak için ordunun yedek gücü olan bu güçleri de savaşa sokacaktır, istihbarat işinde kullanılacak, katliamlar yapacaktır. Ama sözüm ona ordu bu işin içinde olmayacak, buna kargalar bile güler.

Teritoryal sistem diye halklarımıza yutturulmaya çalışılan (Faşistlerin silahlandırılması) genelde emperyalist ülkelerin bir çoğunda vardır, değişik şekillerde kendini dışa vurmuştur. Faşist sömürgeci Türk devleti de değişik isimler altında bu tür örgütleri değişik zamanlarda oluşturmuştur, Osmanlılar döneminde "Hamidiye alayları" yine sömürgeci Türk devletinin oluturduğu Kont-Gerilla, Anti-Terör Timleri, Ter-

örle Mücadele Dairesi, MHP "ve benzeri örgütler". Bu faşist çeteler değişik dönemlerde halklarımıza karşı toplu katliamlar gerçekleştirmişlerdir. Bunların en açık örneği, Maraş, Çorum, Sivas, Malatya, vb.

Kürdistan illerinde geçmişte yaşandı. Yine Kürdistan'da gelişen silahlı mücadeleyle birlikte Kürdistan'da "Köy korucusu" örgütlenmesi, sömürge valisinin atanması, özel eğitilmiş timlerin Kürdistan'da konumlandırılması, Faşist ordunun üçte ikisinin Kürdistana taşınması, TC'nin ulusal kurtuluş savaşı karşısında ne hale düştüğünü, kapıldığı korku ve paniği açık göstermektedir. Ulusal kurtuluş güçlerinin hergün gelişip güçlenmesi karşısında TC'nin içine düştüğü paniğin ve onun düzenli ordusunun, gerilla savaşını engellemeye gücünün yetmeyeceğini açıkça göstermektedir. Bu nedenle elindeki elemanların en seçkinlerinden özel kordordu kuruyor.

Faşist Türk sömürgecilerinin tarihinde bunlar vardır. Sömürü trenlerinin raydan çıktığını sezdiklerinde, halklarımızın ulusal kurtuluş ve sınıf kavgalarının geliştiği dönemlerde hemen gündeme getirmiştir. Bunların bir çoğunu tarihte değişik evrelerde hayata geçirmişlerdir. Geçmiş dönemde sivil faşistleri silahlandıran sömürgeciler bunu açıkça yapmalarına rağmen kabullenmiyordular.

"Biz aşırı sağa, aşırı sola, bölücülüğe karşıyız, ülkenin bütünlüğünden yanayız; yasal çerçevede sol ve sağ partilerimiz var" demogolojisini yapıyorlardı. Burada dikkat edilirse "Yasal çerçevede, sağ ve sol partilerimiz var" diyor sömürgeciler. Bunlardan bir taneside faşist MHP'idi bugün de MÇP dir. Sömürgeciler halkımızın yüzlerce evladının kanına giren bu faşistleri yasalar çerçevesinde "aşırı olmayan sağ" olarak görüyorlar. Böylece kendi anayasalarıyla bu faşist örgütlemeyi güvence altına alıyorlar. Bunların silahlandırılmasını örgütlenmesini güvence altına alan devlet bunların giriştiği katliamlarıda yasalar çerçevesinde birlikte tezgahlıyor. Zaten MHP'yi devletten ayrı olarak düşünmek mümkün değil. Elbeteki yasaları kendileri yaparlar kendilerini yasadışı ilan etmezler. Bu

konuda faşist şef Türkeş'in 12 Eylül askeri mahkemelerinde, faşist genaralle-re yönelik kullandığı, "Düşüncemiz iktidarda, biz içerdeyiz" türünden sözleri bunu açıkça beyan etmektedir. Aslında Türkeş'in içeri düşmesi de göstermelik, cuntanın tarafsız görünme ve halklarımızı aldatma çabalarının bir ürünü ve taktiği idi. Bu faşist şefi göstermelik olarak içeri alırken, faşist militanları da devletin en kilit noktalarına yerleştirdiler.

Yüzlerce yurtsever, devrimci-demokratın kanına giren faşistler gelecekte "adi" mahkumlara çıkartılacak aftan yararlandırılmak için yalnızca cinayet maddesinden yargıldılar. Faşist katilleri bir an önce dışarı çıkartmak için cunta iş başına geldikten sonra 1982 de çıkardığı anayasanın çeşitli maddeleriyle garanti altına aldı. Devrimci-demokratları, sosyalistleri, ulusal kurtuluşçuları, "Terörist" olarak ilan ederken. MHP yasal "aşırı olmayan sağ" olarak gösteriliyordu, böylece kendi suçlarının da gizlemeye çalışıyordu. Gerçekte ise, bu sivil faşist güçler Türk devletinin Kontr-gerillalarıydı.

Faşist sömürgeci Türk devletinin bugün de Kürdistan'ı kapsayan "Köykoruculuğu" örgütlenmesi vardır. Bu örgütlenmeyle Kürdü, Kürde kırdırma politikasını izliyor. Gericiler ve faşistler başta olmak üzere, yoksul bilinçsiz Kürt köylüsünden de bu oyuna gelenler var. TC. milis örgütlenmesi ile halkımızı bölüp, parçalayarak birbirine vurdurup, sömürü politikasını sürdürmek istiyor. Burjuvazinin her yerde değişmez şiarı da budur: "Böl parçala yönet" Tabii köy koruculuğu örgütlenmesiyle-MHP veya MÇP gibi sivil faşist örgütler arasında farklılıklar vardır. Ama bu yazımda amacım köykoruculuğunu genişçe anlatmak değil. Anlatmaya çalıştığım konuya ışık tutmak için kısa kısa değinmekte yarar gördüm.

Sömürgeciler bugün de, özelde halkımıza genelde Orta Doğu'da emperyalistlerin çıkarlarını daha iyi korumak için, yeni örgütlenmelere gidiyor. Eğer içte gelişen mücadeleye bu örgütlerle karşı koyabilirse, dış mace-ralara daha rahat girecektir. Aynı zamanda girişilecek bir savaşta ordu gücünün yarısı iç gelişmelerle uğraşmasında ortadan kaldırmış olacaktır. Cephe gersindeki "görevlere" bunlar bak-

acaktır. Bütün bunlar, TC'nin İç ve dış savaşa hazırlandığını göstermektedir. Bu nedenle asker bir toplum yaratmaktadır. Bu da barış düşmanı, halk düşmanı bir politikadır. Varılan son nokta budur.

Proleterya ve dünya ezilen halkları, devrimci savaşıma hazırlanırken karşı devrimde kendini bu savaşa hazırlar. En başta mevcut olan örgütlenmesiyle, silahlı güçleriyle bu işi bitirmeğe çalışır. Diyelimki ülkede gelişen bir ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesimi var. Bu nasıl olacaktır? Kurtuluş güçlerinin kendi egemen güçlerine karşı, siyasi örgütlenmeyi aşan silahlı bir savaşa dönüşen bir savaş stratejisini hayata geçirmesiyle olur. Devrimle karşı devrim, proleterya ile burjuvazi arasındaki mücadeleye şiddetlenecektir. Burjuvazi iktidarını elde tutmak için, savaşta kural tanımadan her türlü yol ve yöntemle bu savaşı kazanmak isteyecektir.

Proleterya ve bağlaşıkları da iktidarı ele geçirebilmek için güçlerinin son haddine kadar döğüşecektir. Karşı devrim, gelişen ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini daha ana rahmindeyken boğmak için her türlü katliam örgütlenmesine girişerek, katliam, işkence, zindan vb. baş vuracaktır. Sınıf savaşının kaçınılmaz olduğunu bilen burjuvazi ta ilk baştan buna göre örgütlenmektedir. Ama gelişen mücadelelerin karşısında bunun yeterli olmadığını görünce, yeni örgütlenmelere gidiyor. Burjuvazinin içine girdiği ekonomik kriz kaçınılmaz olarak üst yapıda siyasi krizi getiriyor. Buda ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin gelişmesini beraberinde getiriyor. Zaten kapitalizm kendi mezar kazıcısını kendi doğurmuştur. Ekonimideki kriz sosyal yaşamı çekilmez hale getiriyor. Buna bağlı olarak üst yapıda, yargıda, yürütmede, yaşamada krizler kendini gösteriyor. Egemen güçlerin eski düzenlerinde bunu devam ettirmeleri mümkün olmadığı için, düzen "tehlikeye" girdiği için, yeni şeylere baş vuruyorlar.

Sömürgeci TC'nin tarihine göz attığımızda bunlar açık ve net olarak karşımıza çıkıyorlar. 1961 darbesi (Muhtevası farklı) 12 Mart darbesi, 12 Eylül faşist darbesi, bunların özellikle son ikisi sınıf mücadelesinin geliştiği, devletin bunalıma girdiği dönemde olmuştur. Cuntalar iktidara el koymadan önceki dönemde, nisbi de olsa var

olan, burjuva demokratik haklar ortadan kaldırılmıştır. Parlamentolarını dağıtarak, kendi koyduklarını kendileri çiğnemiştir. 12 Mart ve 12 Eylül dönemlerine baktığımızda karşımızda şunları görüyoruz. İşkence, katliam, idam, sürgün, zindan vb. Bu da sonuçta kan ve barutla noktalanır.

TC. yukarıda sıraladıklarımızla ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerini yok etmeye yöneldi. Ancak, tarihin tekerleğini geri dönderemedi. Her cuntadan sonra burjuvazi bunalımı durduracağını, "Terörü" yok edeceğini söylüyordu. Kısaca daha "Güzel bir yaşam" vadediyordu. Ama "her gelen gün, gideni aratır" oldu. (Halk deyiimi). Güzel yaşam dedikleri sömürgecilerin baskı katliamlarıydı. Nihayet fırtına ekenler, kasırga biçti. Devrimle karşı devrim arasındaki mücadele şiddetlenerek günümüze kadar geldi, günümüzde de bu daha değişik boyutlar kazandı. Özellikle ülkemizin Kuzey Kürdistan parçalarında 1938-40 lara kadar halkımızın çeşitli aralıklarla düşmana baş kaldırmış, kendi ulusal kurtuluş mücadelesini o günün şartlarında vermeye çalıştı. Türk sömürgecilerinin katliamları sonunda yenilgiye uğratıldı. Bu yenilgiden sonra halkımızı silahlı baş kaldırısına yakın döneme kadar rastlanmadı. 1970 lerden sonra ortaya çıkan örgütlenmelerle birlikte ulusal kurtuluş mücadelesi yeni yeni bir döneme girdi ve 80 sonrası daha bir gelişerek güçlendi. Kürdistan'da gelişen her türlü mücadele karşısında korkuya kapılan sömürgeciler, bunu engellemenin yolu ve yöntemlerini geliştirmeğe başladılar. Yeni faşist örgütlemeleri gündeme getirdiler. Ülkamızın diğer parçalarında bizden önce olan sömürge valisi, caşlar vb. örnek seçildi.

Gerek bizim ve gerekse karşı-devrimci güçler açısından da bu savaş kaçınılmazdır. Bize düşen görev, düşmanın bu örgütlenmesini de boşa çıkarmak, kaçınılmaz olan bu savaştan başarıyla çıkmak; mücadelemizi zaferle taçlandırarak halkımızı muzaffer bir yaşama kavuşturmaktır. Bununla birlikte, bu mücadele sürecin de halk düşmanlarını halka açıkça teşir etmek, gizlenen yüzlerini tüm çıplaklığıyla ortaya çıkarmaktır.

TC.'nin yeni maceralarına ve katliam planlarına karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmektir. Sınıf savaşlarının tarihi

Halkımıza ve işçi sınıfı bilmine olan inancımızı pratikte gösterelim!

Yoldaşlar!

Günümüzde, emperyalizme, faşizme ve sömürgecilğe karşı verilen mücadelede kürt halkı da kendi yerini almıştır. Bugün Kürdistan'da verilen silahlı politik mücadele bunun somut kanıtıdır. Kürt halkı, gün geçtikçe sömürgeci T.C. güçlerine karşı daha belirgin bir öfkeyle baş kaldırıyor; mücadelede kararlılığını gösteriyor.

Bugün Kürdistan'da dolaylı devrimci durumun var olduğu tartışma götürmez. Yani objektif olarak devrimci durum mevcuttur. Biz, TSK militanları ve ORK peşmergeleri olarak, var olan bu durumu ileri götürmek devrimin subjektif şartlarını oluşturup devrimi zafere taçlandırmak için büyük bir çaba sarfetmekteyiz. Ancak tek başına bu çabalar düşmanı alt etmeye ve gelişen toplumsal muhalefete önderlik etmeye, halkı zafere ulaştırmaya henüz yeterli değildir. Kürt halkının ve TSK'nın arzusu olan, Kürdistanlı hareketlerin ulusal demokratik cephe çatısı altında toplanmaları devrimimizi ve devrim yolundaki mücadelemizi daha bir kolaylaştıracak ve yolumuzu kısaltacaktır.

Kürt halkının istemi diyorum; çünkü, birçok yörede çok sayıda kürdistanlıyla konuştum, tartıştım. Kürdistan kurtuluş mücadelesi ile ilgili söylenen ilk söz: "neden kürdistanlı hareketler bir çatı altında toplanmıyorlar?" , "neden kürdistanlı hareketler birlikte düşmana, yani TC sömürgeciliğine son darbeyi vurmuyorlar?" oldu. Bu ve benzer sorulara sıkça rastlarız ve halkımız bu soruları sormakta da haklıdır. Çünkü düşman, gün geçtikçe devlet terörünü arttırmakta, mezhep kavagalarını körüklemekte, halkı zoraki göçe zorlamaktadır. Kasabalarda kahveleri basıyor halkı cadde ortasında süründürüyor, karşı koyanları tutuklayıp işkenceden geçiriyor, artık insanlarımızı "bok" yediriyor. İnsanlarımızı satın almak, olmazsa sindirmek, olmazsa sürmek için her çareye başvuruyor. Örneğin; Ağustos 1988'de Diyarbakır'ın (...) kasabasında devletin eğitilmiş teröristleri (özel polis timleri) kahvehaneleri basıp

halka hakaret ettikten sonra şöyle diyorlardı: "Ya devletin silahını alıp teröristlere karşı savaşacaksınız, ya da teröristlerin silahını alıp dağa çıkacaksınız!" Ardından gülerken "yani ya dağda ya da kahvehanelerde hepinizi öldüreceğiz". Ve bu tür olaylar halkımızın günlük yaşamının bir parçası haline gelmiş durumda.

Bu durumlar biliniyor ve daha binlercesini örneklemek mümkün. Ancak şu anda gerekli olan, bu durumdan, yani varılan noktada gerekli tahlilleri doğru yapıp halkımıza bu zulümden kurtulmanın yolunu onlara aktarmak ve bu konuda ona güven vermektir. Kurtuluş yolu halkımıza net ve açık bir biçimde açıklanmalı ve pratikte atılan adımlarla ona güven verilmelidir. Kendi gücümüzü, bilincimizi ve fedakarlığımızı halkımızın öfkesiyle birleştirip onları örgütlü mücadeleye yaklaştırdığımız ve kazandığımız ölçüde başarılı olacağız. Yurdumuzdan düşmanı kovmanın yolu budur.

Bunu başarmamız için, fedakar ve özverili olmamız şarttır. ve bence temel şartlardan biridir. Bugün artık lafla pilav pişmiyor. Şu veya bu metropollerde oturup veya kahve köşelerinde Kürt halkı üzerine çene cimnastiği yapmak yeterli olmuyor. Ve bununla Kürt halkının mücadelesi arpa boyu yol almıyor. Bu durumda olan ilerici, yurtsever insanların mücadelesinde fedakarlık, kararlılık ve özveri bulamıyoruz. Bunlar pasiflikten, reformistlikten ve oportünistlikten öteye gitmeyen bir konumdadırlar. Öte yandan, halkının ihtiyacı-

na cevap vermek için halkıyla birlikte her türlü zorluğa göğüs geren, siyasi ve askeri faaliyetlerde bulunan, silah elde halkıyla birlikte düşmana karşı savaşan kararlı, fedakar, mücadele azmiyle dolu bir yapılanma da vardır. Kürdistanın umudu bu güçlerdir. Bu nedenle her devrimci ve yurtsever insanımıza düşen görev;

- Oportünizmden, reformizmden ve teslimiyetten uzak, işçi sınıfının bilimini kavrayıp onu kendi ülkesi zemininde doğru uygulayan ve halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini omuzlayan güçlerin yanında yer almaktır.

- Kürt halkının bağımsızlık mücadelesinde silahlı mücadelenin yerini ve önemini doğru kavrayan, onu kitlelere doğru aktaran ve bunun pratik mücadelesini veren güçlerden yana olmaktır.

- Doğru bir strateji belirleyip onu devrimci taktiklerle birleştirmesini bilen, politikada uyanık, düşmanın yalan ve demegojilerini kitleler nezdinde teşhir eden güçlerden yana olmaktır.

Kısaca bugünkü görevimiz, yükselen mücadelemizi halkımızın kabaran öfkesiyle bütünleştirmek, halkımıza, ülkemize olan bağlılığımızı ve marksizme-leninizme olan inancımızı pratikte göstermektir. Hep birlikte Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi için ileri! diyelim.

- Yaşasın bağımsızlık ve özgürlük mücadelemiz!

- Yaşasın TSK ve ORK!

Ferman-Ortadoğu

baş tarafı sayfa 3'te

man olmasın " dedi. Mitingde komite başkanı Leif Blomberg, Halk Partisi milletvekili Maria Leissner de birer konuşma yaptılar, Irak'ı kınadılar, Kürtlerle dayanışmayı dile getirdiler. Maria Leissner; kendisine 2,5 yaşındaki çocuğunun resmini gösteren ve bu çocuğunun akibetinin ne olduğunu bilmediğini ağlayarak anlatan Iraklı Kürt anasını, kimyasal gazın vucudunda oluşturduğu yaraları gösteren Kürt gencini, kamplarda yaşayan Kürt mültecilerinin; "bizi unutmayın, bize yardım edin, derdimizi herkese anlatın" diyen bakışlarını kolay kolay unutmayacağını söyledi. Mitingde şair Şerko Bekes Halepçe katliamıyla ilgili şiirler okudu. Şerko Bekes'in şiirlerinin İsveççe çevirisini tanınmış İsveçli rejisör ve oyuncu Gösta Ekman okudu.

Bunun dışında, Şubat ayı ortalarında parlamentoda temsil edilen 5 partiden milletvekilleri; Türkiye'de insan haklarının son durumu ve Iraklı Kürt mültecilerinin yaşam koşullarını gözlemek için bir haftalığına Türkiye'ye gittiler.

Parlemlenterlere tarafsız bir tercüman sağlanmadığı için, geniş ve detaylı bilgi edinilemedi. Fakat parlemlenterlerin de gezi dönüşü belirttikleri gibi; Türkiye'de insan haklarının ve özellikle Kürt mültecilerinin durumunu anlamak için fazla söze ihtiyaç yoktu. Kürt mültecilerinin gözlerinden okunan kötü durumda olduklarını kanıt-

layan bakışları ve bizzat kampların kendisi ayrıca el-kol hareketleri ve çat pat İngilizceyle anlatılanlar çok şey söylüyordu.

Parlemlenterler ve geziye katılan gazeteciler dönüşlerinin hemen ardından izlenimlerini basına anlattılar. Gazeteler; "Dikenli teller ardında Kürtler" başlıklarıyla, mülteci Kürtlerin ve genelde Kürt halkının sorunlarına yer verdiler. Halk Partisi adına geziye katılan bayan milletvekili Maria Leissner; özellikle Muş kampında durumun acil olduğunu, sığınmacı Kürtlerin çok zor koşullar içerisinde yaşamlarını sürdürmeye çalıştıklarını, 9000 Kürdün havanın çok soğuk olduğu Muş bölgesinde hava geçiren, kötü soğuk barakalarda üst üste barındırıldığını, Türkiye'de insan hakları açısından bir gelişme gözlemediklerini, ziyaretleri esnasında bile, insanların işkenceden geçirildiklerini, bu şartlarda Türkiye'nin Avrupa topluluğunda yer almaması gerektiğini açıklıyordu.

Sosyal Demokrat Partiden milletvekili Hans Göran Franck ise televizyona ve basına yaptığı açıklamalarda; Türk hükümetinin işkenceyi önlemek için ciddi önlemler almadığını, Kürt sığınmacılara Kızıl Haç, BM ve değişik ülkelerden yapılmak istenen yardımların direk kendi kasalarına gelmesini istediklerini, kendilerinin ise hükümet görevlileriyle yaptıkları görüşmelerde; Kürt sığınmacılara aracısız ve doğrudan yapılacak bir yardım kanalının oluşturulması için çaba sarfettiklerini belirtmekle beraber Türkiye'nin Avru-

pa Topluluğuna alınmaması yönünde kesin tavır takınmaktan kaçınıyordu.

Geziye katılan parlemlenterler daha sonra mecliste, Dışişleri ve Yabancılar Bakanına soru önergeleri verdiler. Bu önergelerle; İsveç'in bu konuda tavır ne olacağı? Hükümet olarak ne gibi önlemler alınacağı Kürt sığınmacılara ne şekilde yardım edileceği? İsveç'in bu sığınmacılardan bir bölümünü kabul edip etmeyeceği? gibi soruların cevaplandırılması istendi.

İsveç'te Kürtler lehine gözlemlenen bu tür gelişmeler yakından takip edilmeli; bu gelişmelerin, mücadeleyi rayından saptırmadan bir dostluk dayanışması olarak devamını sağlamaya çalışılmalıdır.

baş tarafı sayfa 12'de

ne baktığımızda iç savaş kaçınılmazdır. Devrimci güçler sömürsüz, baskısız, özgür bir yaşam için savaşırken, karşı devrim de sömürü saltanatını sürdürmek için her türlü vahşeti yapar.

Yapılması gereken örgütlü mücadeleyi yükseltmek, bununla birlikte halklarımızı zafere götürecek ortak savaş cephesini oluşturmaktır. Zaferin yolu güçlerimizi ortak savaş cephesinde birleşmekten geçer.

Zafer dünya ezilen halklarının ve işçi sınıfının olacaktır!

Zafer, haklı dava için savaşanların olacaktır!

baş tarafı sayfa 11'de

almaktadır. Gittikçe artan iş bölümü vardır.

- Köleci toplumda devlet, köle sahiplerinin baskı unsuru olarak vardır.

Feodal toplum:

- İnsanların üretim deneyimleri ve iş becerileri değişik alanlarda gelişiyor. Bilimsel bilgilerin üretimde kullanılması başlıyor. madenler işleniyor. Su ve rüzgarın hareket ettirici özelliğinden yararlanılıyor. Yeni iş kolu olarak kömür devreye giriyor.

- Üretim araçlarının özel mülkiyetine feodal beyler sahiptir. Köylüler üzerinde feodal beylerin sınırlı mülkiyet hakkı vardır. İş bölümü ve kooperasyon gelişmeye devam ediyor. Artık ürün, feodal beyler tarafından faiz,

vergi, öşür, angarya vb. yoluyla alınıyor. Köylüler toprağa bağlıdır. İstedikleri yere gidemezler.

- Feodal toplumda devlet, feodal beylerin çıkarlarını korumak için üretim ilişkilerini korur.

Kapitalist toplum:

- Bilimsel bilgi birikimi artmış ve büyük üretimde kullanılmaya başlanmıştır. Alet yapan makineler geliştirilmiş; Buhar ve akaryakıt devreye girmiştir. Kapitalizmin son zamanlarına doğru, üretim araçlarının otomatlaştırılması ve itici güç olarak atom enerjisinin kullanımı sömürüyü katmerleştirmiştir.

- Burjuvazi, üretim araçlarının özel mülkiyetine sahiptir. Makinayla üretim

koşulları yaratılmış ve iş bölümü gelişmiştir. Artık-değere burjuvazi el koymaktadır.

- Kapitalist devlet, egemen sınıfın, yani burjuvazinin tahakküm aracı olarak vardır.

Kapitalist devletin görevi:

Devlet, burjuvazinin mülkiyetini korumak ve geliştirmekle görevlidir. Sömürüyü ve kar sistemini ayakta tutmak için işçi ve emekçi yığınları baskı altında tutmaktadır. Tüm yargı yürütme ve diğer kurumları buna hizmet amacıyla vardır. Devletin dış karşı görevi ise, diğer sömürücü devletlerin saldırılarını önlemek ve kendi burjuvazisi için yeni sömürü alanları için savaşmaktır.

ERKEN SEÇİM DE BURJUVAZİYİ KURTARMAYACAK!..

-Toplumsal muhalefet faşizmi geriletiyor

26 Mart yerel seçimleri burjuvaziyi yeni bir açmaza soktu. İktidar partisi ANAP tarihin çöplüğüne atılmak üzere. Zaten % 33'lük bir oy potansiyeliyle, seçim hileleriyle parlamentoda çoğunluk sağlayan Özal hükümeti bu kez % 21'lere düştü. Bu düşüş açıkça ANAP'ın artık iktidar olarak kalamayacağını gösteriyor. Zaten seçim sonrası tertişmalar erken seçimler üzerinde yoğunlaştı. Özal, önceleri, 92'ye kadar halktan iktidar yetkisi almış olduğunu söylediye de; söylediklerine, ne kendisini ne de partililerini inandıramadı. Açık bir seçim tarihi belirlenmemiş olmasına rağmen bir yıl içinde erken seçime gidileceği bir zorunluluk olarak görünüyor. Erken seçimin gündeme gelmesinde toplumsal muhalefetin seçim platformunda faşist iktidara vurduğu darbenin payı büyüktür. Seçimlerin ardından toplumsal muhalefet her kanaldan güçlenerek gelişmeye başladı. Bu tablo karşısında tekelci sermaye de artık Özal iktidarına güven duymamaktadır. Uzun zamandan beri "at değiştirmek" isteyen tekelci burjuvazi bu konuda elini çabuk tutmak istiyor. Belirsizlik, yatırımların nereye nasıl yapılacağı konusunda sermaye kesimini zor durumda bırakırken; Türkiye'nin "dostu" dış sermaye güçlerine de bu durum güven vermemektedir. Bütün bu olgular karşısında toplumun her kesiti bir erken seçimi gerekli görüyor.

Yerel seçimlerdeki oy potansiyeline göre burjuva partilerinin durumuna bakıldığında; SHP birinci parti durumuna yükselmiş görünüyor. Ancak gerçekte sadece 400 bin oy arttırmış durumda. En fazla oy aldığı yerler işçi ve aydın kesimin yoğunlukta olduğu büyük şehirler ile Kürdistan'ın bazı şehirleri olmasına karşın, seçim sonrasında yaptığı tüzük değişikliği ile bu büyük illerin parti yöneticilerine ve

Kürdistan'daki birçok il ve ilçe yöneticilerine görevden el çekti. Burjuvaziye güven vermek için olmadık hokkabazlıklara girdi. Zaten erken seçim konusunda da fazla ısrarlı olamıyor. Hem kendisine güvenemiyor hem de bu durumda iktidar olmanın kendisine neye mal olacağını da hesaphıyor.

Mahalli seçimlerde zaferle çıkan diğer parti ise DYP..Bu parti ANAP'tan kaçan oyların en fazla toplandığı parti oldu. DYP % 6 oranında oy artışı sağlayarak, bu seçimlerde en fazla oy arttıran parti konumuna girdi. Erken seçimde -tek başına olmasa da iktidara aday görünüyor.

Erken seçim çözümmüdür?

Kuşkusuz hayır. Bugün iktidar burjuva partileri açısından ateşten bir gömlektir ve bunlar da işin farkındalar. Bunalm iktidar değişikliği ile çözülemeyecek boyutlardadır. Burjuvazinin elinde şimdilik, DYP ve SHP kozu var. Bunlardan DYP bu günkü ekonominin esas mimarıdır. 24 Ocak kararlarını uygulamaya sokan Demirel şimdi toplumsal muhalefetin bu denli geliştiği

bir dönemde- hangi ekonomik formüllerle krizi atlatacak? Kaynaklar nereden bulunacak? Yatırımlar nasıl arttırılacak? İşsizliği hangi iş yerleri emecek? Daha da önemlisi, işsizliği ve açlığı körüklemeyen enflasyon nasıl önlenecek? Bu soruların cevabını ne DYP ve ne de SHP programlarında bulmak mümkün değildir. Ellerinde sihirli değnek olmadığına göre; iktidar değişikliği sadece yeni bunalımlara ve yeni yeni krizlere neden olacaktır.

Birtakım güçler SHP'yi demokrasi mücadelesinde ehveni şer olarak görebilir ve bu iktidardan medet umabilirler. Bugün, daha muhalefet partisi iken kendi içinde dahi çatlak seslere tahammüllü olmayan, en acil sorunlarda karşı tavır alıştır Demirel'in gerisinde kalan; T.C için "hassas" olan, Ordu, Kürt sorunu vb. konularda Özal'ın bile gerisine düşen bir SHP'den fazla birşey beklenmemeli ve gereğinden fazla misyon yüklenmemeli.

Sonuç olarak bilinmesi gerekir ki, mevcut partiler arasında yeni bir iktidar değişimi işçilere, emekçilere ve Kürt halkına birşey kazandırmayacaktır. Faşizmi geriletken halklarımızın toplumsal muhalefeti olacaktır. Ancak, gerek Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri ve gerekse Kürt halkı bu toplumsal muhalefeti iktidar hedefine kanaliz edecek gerçek önderlikten yoksundur. Güven verici güç henüz oluşmuş değildir. Gelişmeler karşısında sadece seyirci durumda kaldığı acı bir gerçekliktir. Bunun muhasebesini iyi yapmak, süreci doğru değerlendirip, faşizmin geriye doğru saymaya başladığı bir dönemde, onu tarihin çöplüğüne atmak için, kitlelere her alanda önderlik etmek, tüm Türkiye ve Kürdistanlı hareketlerin acil görevidir.